

Nytt från VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING 1990:4

MEDLEMSBLAD FÖR VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING

November 1990

Redaktör: Bernhard Granholm

Årgång 7

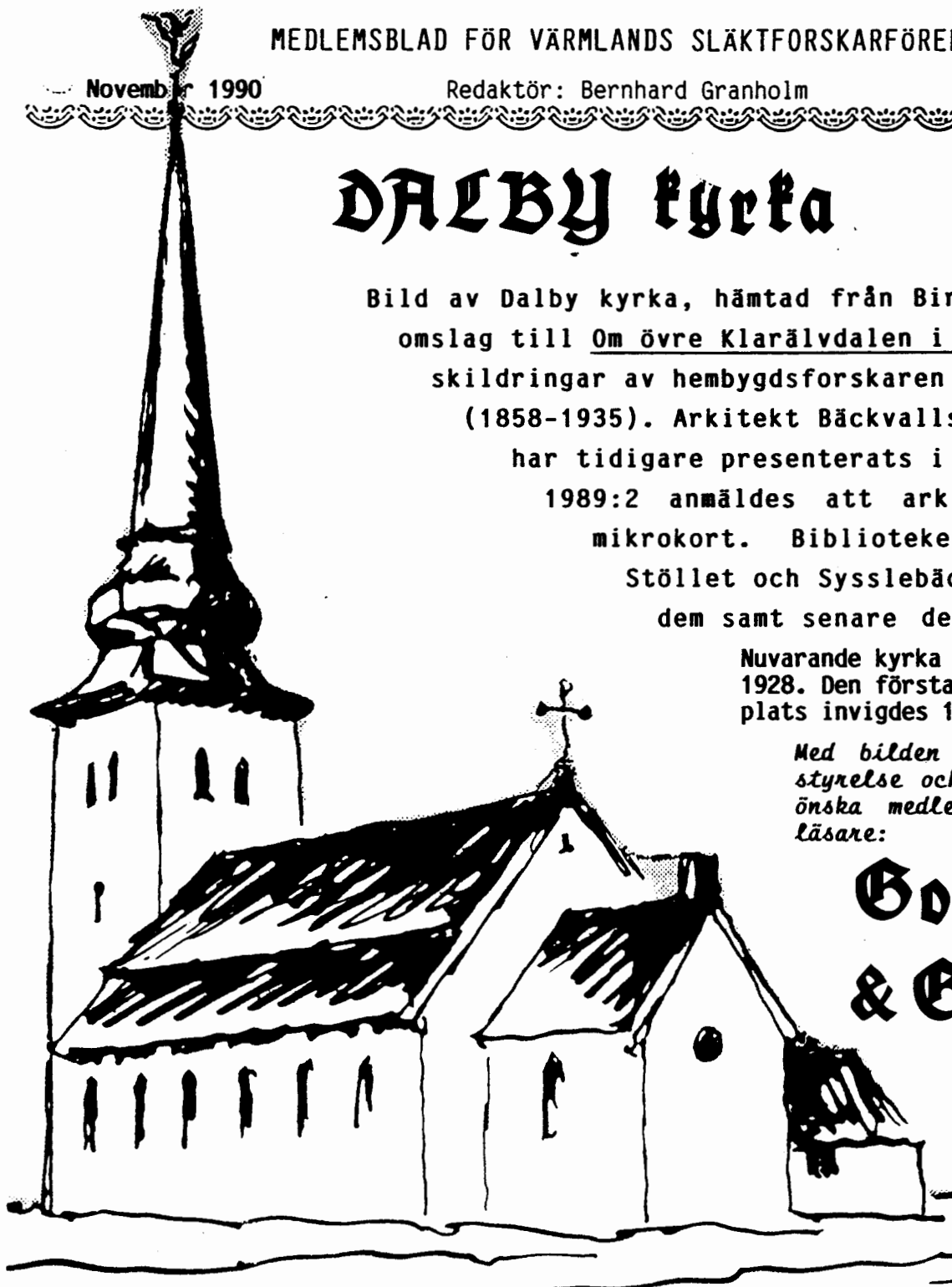
DALBY kyrka

Bild av Dalby kyrka, hämtad från Birger Erikssons omslag till Om övre Klarälvdalen i gångna tider, skildringar av hembygdsforskaren LARS BÄCKVALL (1858-1935). Arkitekt Bäckvalls Elfdalsarkiv har tidigare presenterats i NFV 1984:2. I 1989:2 anmäldes att arkivet finns på mikrokort. Biblioteken i Torsby, Stöllet och Sysslebäck har köpt in dem samt senare det i Karlstad.

Nuvarande kyrka i Dalby invigdes 1928. Den första kyrkan på samma plats invigdes 1726.

Med bilden av kyrkan vill styrelse och redaktör till-
önska medlemmar och andra
läsare:

God Jul
& Gott
nytt
år!

STYRELSEN FÖR VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING

ORDFÖRANDE

Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
667 00 FORSHAGA
Tel 054-727 54

VICE ORDFÖRANDE

Ingrid Johansson
Värmskog Sättra
671 95 KLÄSSBOL
Tel 0555-308-80-
308 82

SEKRETERARE

Annette Stenbäck
Häggdalsvägen 5
683 03 N RÅDA
Tel 0563-604 54

KASSÖR

Stig Jonasson
Drevstagatan 49A
681 00 KRISTINEH:N
Tel 0550-171 09

LEDAMOT

Eivor Lantz
Lindersvägen 20
663 02 HAMMARÖ
Tel 054-257 27

LEDAMOT

Bo Cider
Skolgatan 12
660 60 MOLKOM
Tel 0553-103 78

LEDAMOT

Sonja Petersson
Ölmegatan 9A
652 30 KARLSTAD
Tel 054-11 94 11

SUPPLEANT

Janet Leffler
Trumberget 5
663 00 SKOGHALL
Tel 054-237 11

SUPPLEANT

Anneli Möller
Lupingatan 9
653 45 KARLSTAD
Tel 054-16 01 25

SUPPLEANT

Gunhild Svensson
Box 8067
650 08 KARLSTAD
Tel 054-314 48

SUPPLEANT

Bertil Swansson
Brunskog
670 30 EDANE
Tel 0570-550 23

REDAKTÖR

Bernhard Granholm
Ljunggatan 39C
664 00 GRUMS
Tel 0555-111 53

ARKIVFÖRVALTARE

Bo Cider
Emigrantregistret
KARLSTAD
Tel 054-15 92 72

ARKIV

Emigrantregistret
Gamla Badhuset
Box 331
651 08 KARLSTAD
Besöksadress:
Strandgatan 4

POSTGIRO

46 96 60-5

VALBEREDNING

Valla Johansson
SÄFFLE
Tel 0533-143 71

Ulla Larsson
EDSVALLA
Tel 054-391 17

John André

KARLSTAD
Tel 054-83 12 40

R Ä T T E L S E

INGRID JOHANSSON *TELEFONNUMMER

är 0555 - 308 82

I N N E H Ä L L

Dalby kyrka.....	1
Innehåll.....	2
Släktforskarlagarna i Västerås.....	3
Kontobok å år 1896.....	5
Namnskicket i Norra Råda och Gustaf Adolf.....	6
Badhusträff 11 oktober.Fryksdals härad.....	8
Vem talar svenska?.....	8
Svenska språket.....	9
Karta över Värmlands län.....	11
Forskarprofilen.Kjell Åberg.....	12
Arkivlag.Får jag läsa "mina" handlingar.....	13
Karlstad och/eller Örebro (landsarkiv).....	14
Antavla nr 5, Carin Widén.....	15
Osäkert om folkbokföringen.....	16
Antavla nr 6, Anders Jonsson.....	17
"Värmlandsmål" i Göta hovrätt 1732.....	18
Att diskutera.Stämt prost - dödsdömd.....	18
Nytt hos SVAR.....	19
Boktips.....	20,21
Litteratur av intresse för släktforskare med rötter i Fryksdalen.....	20
VSF:s arkiv.Mötesrapporter.....	22
Gamla nyheter.Förnamnsstatistik.....	23
SVAR:s utlåning.Biblioteken i Värmland.....	23
Ur blad & FORUM.....	26
Anor sökes.Önskas köpa.....	27
Nya medlemmar.Rättelser.Ny adress.....	28
Höstmöte.Värmlandsarkiv 10 år.Öppet hus.....	29
Manusstopp 1991.Nästa nummer.Prelimärt program..	30
Arbetsvandrande värmlänningar.....	30

BIBLIOTEKEN I VÄRMLAND

Bibliotek

Tid

- ☐ Läsapparat mikrofilm st
☐ Läsapparat mikrofilm st
☐ Kodiering av mikrofilm kr/kopia
☐ Kodiering av mikrofilm kr/kopia
☐ Läsapparat mikrofilm för hemlän, st. Myra kr/vecka
☐ Läsapparat mikrofilm för hemlän, st. Myra kr/vecka
 REFERENSBIBLIOTEK (länge ortnamn och av årtal. Filenummer krävs ej).
☐ Mikrofilm kyrkoarkiv. Församling(ar):
☐ Mikrofilm mental
☐ Mikrofilm, dönböcker. Härad(er):
☐ Mikrofilm övrigt
☐ Mikrofilm, kyrkoarkiv. Församling(ar):
☐ Mikrofilm, övrigt

HANDTAVANLIGT TILLTRÄDE

- ☐ Till bibliotek, lämedisk. ☐ Läsrum för böcker.
☐ Läsapparat(er) film och kort.

AVGIFTER FÖR LÄN

Fjärrlän böcker:kr

Mikrofilm: kr

Mikrofilm: kr

Kommentarer, som kräver längre text kan göras på baksidan.
Sändes till: Bernhard Granholm, Ljunggatan 39C, 664 00 GRUMS.

SLÄKTFORSKARDAGARNA I VÄSTERÅS 1990

Släktforskdagarna 1990 hölls i Västerås 29-30 september i Rudbeckianska skolan. Inbjudare och arrangör var Västerås Släktforsklubb. Klubben höll sitt första årsmöte 1963 och har nu mer än 300 medlemmar, de flesta från Västmanland. Ett 50-tal föreningar och några företag med utrustning för släktforskare deltog i en utställning, utplacerad i skolsalar och korridorer. Bland utställarna fanns Emigrantregistret i Karlstad. Sveriges Släktforskarförbund avhöll sitt årsmöte. Några intressanta föredrag hölls i ämnen, som berör släktforskning. I Domkyrkan hölls kyrkospelet Rudbeckius, på Stadsbiblioteket visades en utställning av handlingar med anknytning till Hülphers, Rudbeckius och Muncktell. Dessa yttre arrangemang avhölls i anledning av Västerås' 1000-års-jubileum, som firats i hela staden under 1990.

Här följer nu några glimtar från dagarna i Västerås.

Släktforskdagarna invigdes på lördagen av huvudredaktören och ansvarige utgivaren av Vestmanlands Läns Tidning, ANDERS H PERS. Därefter följde ett föredrag av fil dr NILS WILLIAM OLSSON från Florida, Hur man finner sina anförvanter i Nordamerika. Föredraget kommer att finnas i tryck hos Västerås släktforsklubb. Doktorand IRENE ARTAEUS, Västerås, höll ett föredrag i anslutning till sin doktorsavhandling, "Stadskvinnors försörjningsmöjligheter under första hälften av 1800-talet." med titeln På lön göres intet avseende endast ett vänligt bemötande vinnes. Vi hoppas kunna återkomma med referat av detta föredrag.

På söndagen höll bl a lantmätare ALFRED ÖRBACK ett anförande, Den gamla kartan berättar, som handlade om kartan och dess handlingar som hjälpmedel i släktforskningen.

Här följer några intryck från dagarna:
 ♦ Hade den stora turen att komma med i redaktörens bil till Västerås på lördagen. Det var en otrolig dag på Rudbeckianska skolan. Då jag har ett stort antal län i min forskning, så blev det många rum att besöka. Alla var så trevliga, glada och hjälpsamma. Många fina kontakter fick jag.

Hoppas jag kan åka till nästa stora Sverigemöte nästa år i Oskarhamn. Det är verkligen något att se fram emot.

Eivor Lantz

♦ Först måste jag beklaga, att antalet deltagare till den planerade bussresan blev så få, att den inte kunde genomföras. Det blev många som missade mycket; jag förstår inte det svaga intresset. Efter många om och men kom jag dit i alla fall och det är jag glad för. Tiden, ja den räcker ju aldrig till som bekant - man får välja, se utställningen eller lyssna på föredrag och närvara vid årsmötet - jag valde det förra. Det var en

välhängd och överskådlig utställning, man häpnar när man ser vad somliga åstadkommer. Alla antavlor, släkttavlor och inte minst de konstnärligt utförda släkt-träden; om man nu kunde ta lärdom av allt, (suck). När man såg all denna fantastiska datateknik som visades, då inser man, att vi äldre snart är utmanövrerade (tur att man hunnit såpass långt innan allt läggs på data). Datan har väl det goda med sig, att ungdomen kanske finner det intressant att börja forska. - Leanders antikvariat bidrog med en massa gamla böcker, intressanta för många forskare, tyvärr kunde inte utställaren serva med fotostatkopior, vilket hade varit ett +. Han trodde i varje fall att varje välförsett bibliotek torde ha motsvarande böcker - det återstår att ta reda på. Jag var i alla fall nöjd med resan och beklagar alla som inte fick ta del av allt.

Jag skulle önska att vår egen förening kunde anordna någon liten intern utställning, kanske till hjälp för varandra. - Kanske i samband med årsmötet.

Gunhild Svensson

♦ Släktforskdagar och utställning i Västerås var en glad överraskning. Mycket arbete hade lagts ner för att åskådliggöra vad släktforskning egentligen är. De olika skärmarna var mycket intressanta, som de från Adalens släktforskarförening, Utvandarnas hus, Soldatregistren och Poträttarkivet för att bara nämna några i ett stort utbud.

Föredraget om "Stadskvinnors försörjningsmöjligheter i början av 1800-talet" som hölls av Iréne Artaeus var intressant och givande. - Spontan kommentar: det har nog hänt en del i detta ämne på drygt 100 år, eller ... ?

Anna-Lisa Granholm

Glimtarna från Västerås fortsätter ⇒

⇒ SLÄKTFORSKARDAGARNA I VÄSTERÅS 1990

◆ Släktforskarhelgen i Västerås var en upplevelse. Gösta Eriksson från Västerås Släktforskarclubb som visade mig klubblokalen och gav mig möjlighet att forska vidare på släkten Riddarsporre är värd ett extra tack.

Datademonstrationerna var mycket intressanta och jag ser fram mot nästa års utställning i Oskarshamn med temat: Data i Släktforskningen.

Att arrangörerna också lyckats pricka in Västerås' kulturnatt var ett extra plus. Olof Thunberg hade föreställning i Rikssalen på Västerås' Slott och museerna var nattöppna.

Bo Cider

◆ Iréne Artaeus' föredrag var en av lördagens höjdpunkter för mig. Min farfars mor från Ragunda levde sitt liv som ogift. Hon var bl a piga i Sundsvall. Jag har ägnat henne en hel del forskning. Att samhället fördömde hennes sätt att leva vet jag, men hur blev hon bemött av sin omgivning? Iréne Artaeus' påstående att "kvinnor höll ihop solidariskt över socialgruppsgränserna" gav ett allmängiltigt svar på frågan.

Den man farfars mor hade ett kärleksmöte med kring julen 1870 kan ha varit bagargesällen August Bernhard Wallin från Västerås.

Bland de jag träffade i Västerås var Kjell Risberg, redaktör för Jämtlands läns släktforskarförnings medlemsblad, ett blad vars kvalitet jag har som riktmärke. Kjell Risberg firade i år ett jubileum i det han redigerade sitt 25:te medlemsblad. - GRATTIS!

Sammanfattningsvis är jag imponerad av hur bra allting var arrangerat i Västerås. Släktforskarklubben skall ha en eloge för detta.

Bernhard Granholm

En av de som var kvar till söndagen var vår ordförande:

◆ Då vi hade årsmöte i mars var det många som visade stort intresse för en bussresa till släktforskardagarna i Västerås, varför en sådan också beslöts. Vi var ute i god tid och annonserade reasen två gånger i medlemsbladet. När anmälningstiden gått ut hade vi fått in nio anmälningar - alldeles för få för att resan skulle kunna genomföras. Ni som kanske faktiskt funderade på att åka till Västerås men helt enkelt inte kom er för i det avgörande ögonblicket - ni

vet inte vad ni gick miste om som släktforskare. Trots allt tog sig i alla fall några medlemmar för egen maskin till Västerås och deras entusiasm går inte att ta miste på vilket torde framgå av vidstående referat.

Släktforskardagarnas utställning innehåller alltid något som berör ens eget intresseområde. Om mot förmodan så inte skulle vara fallet kan man t ex i stället studera de många utställda släktavlorna och jämföra olika sätt att konstruera sådana. Många är enastående vackra men jag personligen saknar fortfarande "Columbi ägg" d v s den släktavla som ger en överskådlig och heltäckande bild av en släkt. Det är t ex vanligtvis svårt att få ett översiktligt begrepp om olika släktgrenars geografiska hemvist. För många personer anges bara namn samt födelse- och dödsdag. Något annat som man saknar i alltför många fall är register. I anslutning till varje släktavla eller släktbok som ställs ut borde det finnas såväl ort- som namnregister.

Den utställare som väl imponerade mest på mig var Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum i Oskarshamn med sin databas över födda, vigda och döda i Kalmar län.

Kartor är ett viktigt hjälpmedel i släktforskningen. Om detta föreläste förre överlantmätaren Alfred Örbäck. Han talade om lantmäteriets verksamhet genom tiderna och visade prov på den fantastiska skatt som finns i lantmäteriets arkiv. En detalj som jag fäste mig vid, var de stora kartläggningsarbeten som våra lantmätare utfört i de forna svenska provinserna på andra sidan Östersjön.

Till förbundets riksstämma hade bara en motion inlämnats - nämligen den om informationsmaterial om släktforskning för skolbruk. Som väntat gick den igenom. Efter väl förrättat värv avgick förbundsordföranden Erik Thorell. Till ny ordförande valdes Allan Grund från Njudungs Genealogiska Förening. Förbundet behöver förbättra sin ekonomi om man skall kunna vidmakthålla den service till medlemmarna som man nu har. Den nye förbundsordföranden uppmanade därför ombuden att söka värva fler stödjande medlemmar. Så gå gärna med i Sveriges Släktforskarförbund om du inte redan är medlem. Vad du får för medlemsavgiften framgår av notisen på sid 29. Riksstämman gjorde också ett pressuttalande där man skarpt fördömde de orimligt höga avgifter för lån av mikrokort, som vissa kommuner tillämpar. Ombud för vår förening var undertecknad och Bo Cider.

Lars-Gunnar Sander

KONTOBOK ÅR 1896

KERSTIN MERIC

Här är en kopia av en kontobok för Stöpafors Brukshandel (Sunne förs) år 1896, som min morfars far skomakaren Lars Eriksson på Gärdet i Tösseberg hade i sin ägo.

Lars var även hemmansägare för gården Gärdet, där det fanns 3 kor, får, gris och höns. Det som mest inhandlades från affären var socker och kaffe samt sulläder. I maj förekommer inkösposter på rågsikt och fläsk, vilket tyder på att gårdens egna produkter börjat ta slut.

Boken gäller en 10-personers familj! Så här såg den ut:

Skomakaren	Lars Eriksson	52 år
hustru	Maria Nilsdotter	46 "
barn:	Karolina	17 "
	Nils Emil	14 "
	Robert	12 "
	Petrus	10 "
	Maria Teresia	7 "
	Johan Leonard	5 "
	Augusta Florentine	nyfödd i september

Svärfar-

-morfars Nils Jansson

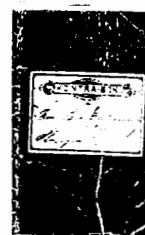
76 .

Räknas saldöt för 1895, 248,44, bort så blir utgiftssumman för 1896 bara 112:-.

Kerstin Meric, Sorunda.

1896 Debet	
Jan 2	1. Ladd från 1895
	från gamla boken 248.44
" 4	1 kg Kaffe 2.00
Feb 11	1 kg Kaffe 2.30
	54% Socker 3.15 5.38
" 17	1.2 kg Sulläder 4.68
	Blåmuller 70 5.38
Mars 10	56 kg Socker 3.32
	36 m 06 Domestik 10.00
April 2	3.8 kg Socker 2.48
	1 kg Kaffe 1.10 3.38
" 25	4.150 kg Socker 2.61
" 29	1 kg Kaffe 2.20
	Transport 282.71

1896 Kredit	
Maj 13	1.0 kg Kaffe 2.00
	4.2 Socker 4.6 5.14
23	1 kg Kaffe 2.20
19	10.0 Rågsikt 2.00
	3.25 fläsk 2.76 4.76
27	3.0 kg Socker 2.12
	1 kg Kaffe 1.10
4	1.00 Sulläder 1.66
11	1 kg Kaffe 2.00
" 18	54% Socker 3.15
	Blåmuller 81
	Fläsk 10 2.18
Juli 5	10 kg Rågsikt 2.00
" 22	10 kg Rågsikt 2.00
	Transport 307.65

1896 Transport	
Aug 14	10 kg Rågsikt 2.00
Sept 14	1 kg Kaffe 2.00
	1.00 Sulläder 3.00
Ok 13	1 kg Kaffe 2.20
" 22	1.00 Sulläder 19.50
Dec 16	5 kg Sulläder 1.25
" 21	2 kg Kaffe 3.90
" 31	1.00 Sulläder 2.00
" 31	5 kg Sulläder 3.15
	2 kg Sulläder 3.65
Jan 3	1 kg Kaffe 4.38
Jan 25	2 kg Kaffe
Apr 31	1.00 Sulläder 12.42
	Summa 360.95

LÄS OM LITTERATUR FRÅN
FRYKSDALEN
PÅ SID 20 - 21

NAMNSKICKET I NORRA RÅDA OCH GUSTAV ADOLF UNDER 1700-TALET

BIRGER ÅKERLIND

Har med intresse läst Anders Höglunds artikel om dopnamn i medlemsbladet 1990:2. I synnerhet som jag själv forskat i namnskicket i Norra Råda och Gustaf Adolf under 1700-talet.

Denna artikel var införd i vårt (Sällskapet Gustavaforskning) medlemsblad för några år sedan.

Födelse- och dopböckerna för Norra Råda och Gustav Adolf upptar under 1700-talet 5.507 dop, varav pojkar 2.812 och flickor 2.695 st. Antalet olika namn som därvid kom till användning uppgår både när det gäller pojkar och flickor till vardera 67. Alltså ett ganska begränsat antal särskilt om man tar i beaktande att av kvinnonamnen är det 37 st som bara förekommer i fem eller färre fall, och av mansnamnen 26 st med samma låga frekvens.

Att namngivningen i våra dagar är underkastad modets växlingar är vi ju väl medvetna om, men hur var det för ett par hundra år sedan? Det skall vi strax undersöka, men först en kort historisk återblick.

De tidigaste inhemska källorna där svenska personnamn förekommer i skrift är våra runstenar. Bland dessa fornsvenska namn finns några, som fortfarande användes i våra bygder på 1700-talet, och för den delen även i dag. Det är namn som trotsat tidens nötning och modväxlingar, och som ingalunda hör till kategorin "ovanliga". Mera därom senare i framställningen.

Kristendomens införande under medeltiden och invandringen av tyska köpmän till städerna och tyska bergsmän till bergslagen satte sina spår i namngivningen, liksom vallonernas invandring.

Det sena 1700-talet med dess faiblesse för det franska passerade inte heller obemärkt på namngivningens område. Och tar vi ett steg framåt till de senaste decennierna i vårt århundrade så vet vi ju, att det anglosaxiska inflytandet på namnskicket är påtagligt.

NAMNGIVNINGSPRINCIPER

Helt naturligt var det föräldrarna som så gott som alltid bestämde vilket namn barnet skulle ha. De kände till vilka namn, som traditionen enligt brukades inom släkten och i bygden. Ofta var det så, att den äldste sonen fick samma namn som sin farfar; den näst äldste sin morfars namn. Den äldsta dottern gavs farmors namn och den näst äldsta sin mormors. En förutsättning för detta s k bundna namnskicket var ofta, att dessa personer som barnen uppkallades efter var döda

vid namnfästningen. I vilken utsträckning detta bundna namnskicket använts i Norra Råda och Gustav Adolf har inte undersökts i detta sammanhang.

Som sagt, barnet namngavs i enlighet med föräldrarnas önskemål, men det hände nog också, att dessa kunde påverkas av prästen, som ju hade avsevärt större kunskap om namnskicket utanför den lokala traditionen.

I tabell 1 har bara de 7 mest frekventa mansnamnen medtagits. Som framgår av de angivna procenttalen utgör dock de redovisade namnen nästan 2/3 av samtliga använda namn. Vid genomgången av dopböckerna visar det sig, att det är först fr o m 1780-talet, som man ger barnet mer än ett namn, och detta sker mycket sparsamt resten av seklet. Sålunda är det bara i två fall som pojke ges två namn, medan det sker i 17 fall när det gäller flickor. Detta flernamnskicket tillämpades huvudsakligen i vad man kan kalla "högreståndsfamiljer".

Som synes i tabellen är Per det i särklass mest använda namnet, även om det markant minskat i frekvens under århundradets sista decennium; 13,8% jämfört med "topperperioden" 1750 - 59 då det uppgick till 21,6%. Vad beträffar de övriga namnen i tabellen visar de en ganska jämn ställning under hela perioden.

Erik är ett av de i inledningen nämnda fornsvenska namnen, som återfinns i runinskrifter. De övriga ovan upptagna namnen är alla kyrkliga lån. Per (Pär) är en svensk form för Petrus. Olof (Oluf, Olav) är ett gammalt kunganamn: Olof Trätälja, Olof Skötkonung och Olav den helige. Nils är svensk form för Nikolaus och Lars dito för Laurentius. En romersk diakon med det sistnämnda namnet blev martyr år 258. Jonas härledes från grekiska formen för det hebreiska Jona. Jon slutligen (som också återfinns i runinskrifter) är en sidoför till Johan.

Närmast namnen i tabell 1 kommer Anders (4,2%), Jan (3,9%), Sven (3,4%), Jöns (3,0%), Henrik (2,1%) samt Jean (1,8%). Det sistnämnda namnet, som ju är den franska formen för Johan, är en märklig företeelse i vårt undersökningsmaterial. ROLAND OTTERBJÖRK skriver i Svenska förnamn: En och annan Johan kallar sig för-

Tabell 1. Mansnamn.

Namn	1725-29		1730-39		1740-49		1750-59		1760-69		1770-79		1780-89		1790-99		S:a 1725-99	
	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%
Per	16	15,1	44	19,5	49	16,9	78	21,6	61	16,7	67	20,1	87	18,4	97	13,8	493	17,5
Olof	16	15,1	26	11,5	42	14,5	31	8,6	44	12,0	42	12,7	44	9,3	70	10,6	315	11,2
Nils	8	7,5	20	8,8	31	10,7	37	10,2	33	9,0	36	10,9	48	10,2	55	8,3	268	9,5
Lars	11	10,4	15	6,6	21	7,2	29	8,0	33	9,0	29	8,7	35	7,4	81	12,3	254	9,0
Erik	6	5,7	14	6,2	19	6,6	14	3,9	17	4,7	14	3,8	26	5,5	45	6,9	155	5,5
Jonas	5	4,7	9	4,0	8	2,8	21	5,8	9	2,5	16	4,8	28	5,9	42	6,4	138	4,9
Jon	4	3,8	15	6,6	12	3,4	19	5,3	21	5,8	13	3,9	23	4,9	25	3,8	132	4,7

Tabell 2. Kvinnonamn.

Namn	1725-29		1730-39		1740-49		1750-59		1760-69		1770-79		1780-89		1790-99		S:a 1725-99	
	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%
Kerstin	10	10,9	32	14,2	41	14,4	51	15,1	50	13,8	40	13,2	73	14,8	55	9,2	352	13,2
Maria	6	6,5	15	6,7	19	6,7	27	8,0	19	5,2	45	14,9	61	12,4	91	15,1	283	10,5
Karin	6	6,5	20	8,9	41	14,4	49	14,5	43	11,9	25	8,3	43	8,7	55	9,2	282	10,5
Ingeborg	12	13,0	20	8,9	20	7,0	33	9,8	38	10,5	39	12,9	49	8,3	66	11,0	277	10,3
Britta	12	13,0	28	12,4	23	8,1	30	8,9	44	12,2	19	6,3	32	6,5	60	10,0	248	9,2
Marit	15	16,3	33	14,7	35	12,3	33	9,8	32	8,8	23	7,0	40	8,1	31	5,2	242	9,0

står Jean, men högre frekvens når av de franska namnen endast Emil (Émile) och Eugene (Eugène). I Norra Råda döps under 1700-talet 52 barn till Jean och 33 till Johan. Det franska inflytandet är som starkast under århundradets två sista decennier under Gustaf III:s tid, men redan under perioden 1725 - 29 döps här två barn till Jean, och under de följande tre decennierna är antalet 5, 12 och 6 för att 1760 - 69 brant stiga till 21 st. Sedan sjunker antalet till 4,2 och under den sista 10-årsperioden 0. Detta märkliga lokala namnskick vore värd en särskild undersökning.

Det mest iögonfallande i tabell 2 är jämnheten i namnfrekvens. Visserligen är Kerstin-namnets ställning obestridd sett över hela perioden, men här skiljer endast 4,2 procentenheter mellan första och sjätte namn, medan motsvarande skillnad i tabell 1 är hela 12,6 procentenheter.

Anmärkningsvärt är också hur namnet Maria fr o m 1770-79 ökar i popularitet för att det sista decenniet vara det klart dominerande. Marit som var det vanligaste namnet i början av perioden blir allteftersom allt mindre använt.

Av tabellens namn är det fornsvenska Ingeborg känt från runinskrifter, medan de övriga är kyrkliga lån.

Kerstin är en nysvensk form av Kristina och Karin dito av Katarina. Marit är en form av Margit, som i sin tur är en form av Margareta. Britta är en sammandragning av den äldre biformen Brigita till Birgitta.

Om Maria är att säga, att det långt fram till medeltidens slut ansågs vara för heligt att bäras av andra än Jesu moder. Efter protestantismens införande i Sverige blir namnet allt vanligare.

Närmast i frekvens efter ovanstående namn kommer Anna (6,5%), Stina (4,5%), Annika (4,4%), Catharina (4,2%) och Gunnilla (3,1%). Cajsa förekommer 5 gånger fram till 1770, 8 gånger 1770 - 79 samt 7 gånger 1780 - 89. Men så stiger intresset för detta namn mycket starkt de sista tio åren av 1700-talet, och då ges namnet åt 24 barn. Namnet Lysken förekommer 22 gånger under 1700-talet, men torde nu vara ur bruk sedan länge. Namnet är en lågtysk diminutivform till Elisabeth.

Bland andra i dopböckerna förekommande ovanliga namn kan nämnas Florinda (1 gång), Emerantia (1 gång), Babba - smekform för Barbara, Barbro - (1 gång), Ragnila (1 gång) samt Gunla (10 gånger). Det sistnämnda namnet förekommer endast under tioårsperioden 1790 - 99.

Som antytts tidigare är ovanstående en ren redovisning av dopboksmaterialet utan undersökning av någon släkts namntradition och utan jämförelser med andra trakter i landet. Sådana undersökningar, som dock torde vara ganska tidsödande, skulle säkert vara av stort intresse.

Birger Åkerlind, Söderhamn.

Källor: Födelse- och dopböcker Norra Råda och Gustav Adolf.

Svenska förnamn; ROLAND ÖLTER-BJÖRK.

Svenska personnamn; IVAR MODÉER.

Badhusträff

11 OKTOBER

Cirka 20 medlemmar hade hörsammat inbjudan till **Anbytarträff** i Badhuset den 11 oktober. **Fryksdals härad** var kvällens område. **ROLAND KIHLSSTAD** inledde med att berätta om häradets historia. Från början omfattade det fyra församlingar: Fryksände, Lysvik, Sunne och Ämtervik. Dessa församlingar har från 1600-talet och framåt delats upp så att de nu är nio stycken (se kartan nedan). Namnet Fryksdal finns nämnt på 1300-talet.

Det finns en hel del litteratur om häradet. En litteraturlista finns på sid 20-21 i detta nummer. Trots sitt gedigna innehåll är den dock enligt **Roland Kihlsstadius** ofullständig. Förutom listans innehåll är **Gunhild Svensson** och **Nils Dalsby** i färd med att skriva av ministerialböckerna för V Ämtervik.

Från Ö Ämtervik kommer **Fredrik Fryxell** - enligt **Kihlsstadius** Sveriges störste genealog.

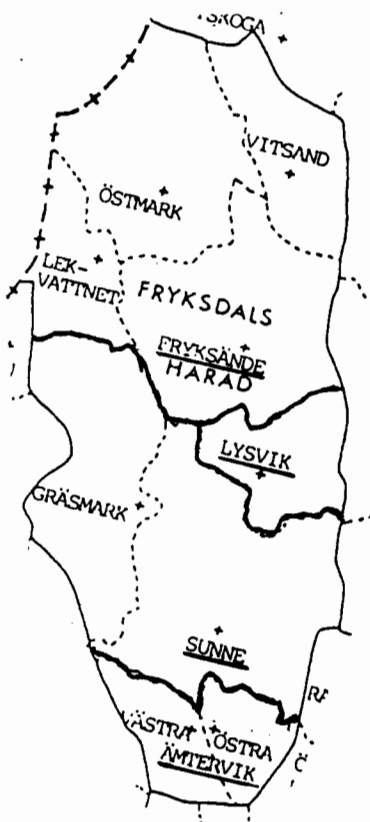
Resten av kvällen ägnades åt anbyte och forskningssamtal./BGM

FRYKSDALS

HÄRAD

KARTA

Socknarna i häradet med särskild markering av de ursprungliga socknarna.

Badhusträff

8 november hålles vid pressläggningen. Vi återkommer i nästa nummer.

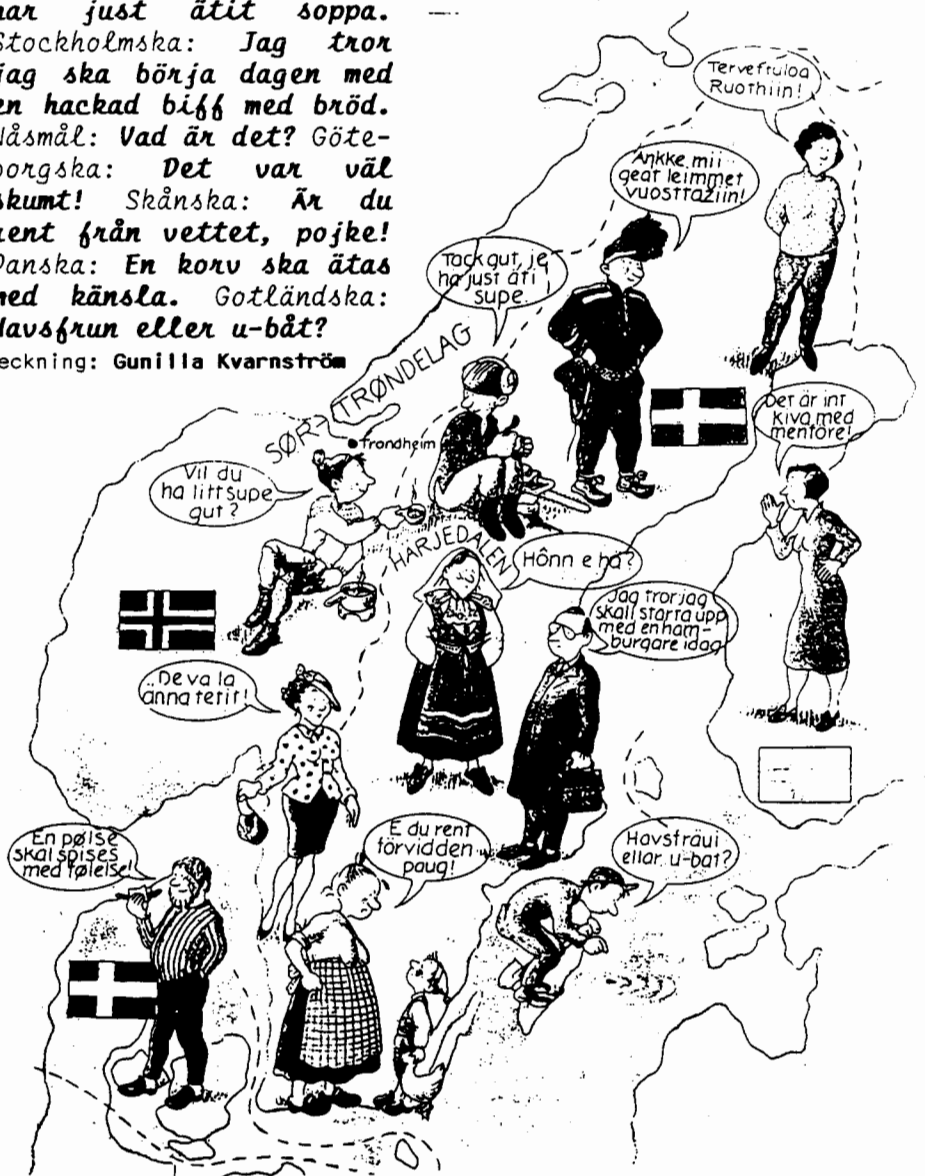
Nästa träff:
HÖSTMÖTE 8/12. Se sid 29!

VEM TALAR SVENSKA?

ur: Vad är svenska egentligen ?...

"Översättning". Tornedalsfinska: *Välkommen till Sverige.* Samiska: *Vi var i alla fall här först.* Finlands-svenska: *Det är inte roligt med is som varken bär eller brister.* Norska: *Vil du ha lite soppa, pojke?* Härjedalsmål: *Tack pojke, jag har just ätit soppa.* Stockholmska: *Jag tror jag ska börja dagen med en hackad biiff med bröd.* Näsmål: *Vad är det?* Göteborgska: *Det var väl skumt!* Skånska: *Är du rent från vettet, pojke!* Danska: *En korv ska ätas med känsla.* Gotländska: *Havsfrun eller u-båt?*

Teckning: Gunilla Kvarnström

FIGUREN HÄMTAD UR FORSKNING OCH FRAMSTEG 3/86 LIKSOM UTDRAGET SVENSKA SPRAKET →

SVENSKA SPRÅKET

Här fortsättes det i förra numret påbörjade utdraget ur artiklar i tidskriften *Forskning och Framsteg*. *Ingvar Dahl* i Arvika har skickat oss artiklarna och skriver i följebrevet: "Personligen tycker jag det är värdefullt om inte vår tidskrift blir alltför 'släktprivat', utan att man kryddar anrättningen med lättsamma utblickar mot övrig kulturhistoria och övriga angränsande områden".

I artikeln av **Margareta Westman** och **Per Ivar Vaagland** hade vi i förra numret kommit till underrubriken:

POLITISKT MAKTEDELE

Reformationen på 1500-talet var mycket viktig för svenskan som självständigt språk.

Skriftspråket blev en nationell institution: ett styrmedel och maktmedel för stat och kyrka, en symbol för rikets helhet och ett gemenskapsband för medborgarna som stärkte deras känsla av att höra samman i en nation. Då måste man också bestämma vilka former av det talade språket som skulle betraktas som norm för skriftspråket. Man måste odla språket så att det blev rikt nog för att användas i t ex skönlitteratur och vetenskaplig litteratur. Det blev nödvändigt att utveckla skriftspråket; man lånade ord, gjorde nya ord och använde gamla ord i nya betydelser.

BLANDSPRÅK FÖRSVENSKAS

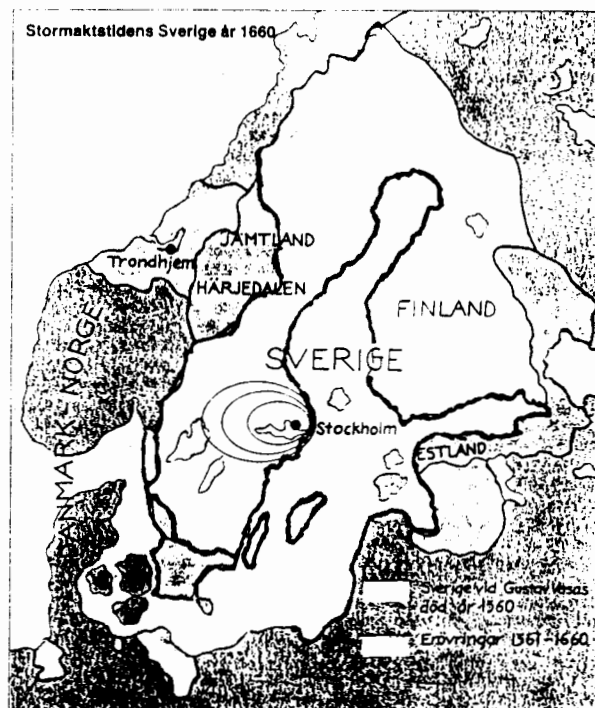
Det skriftspråk vi hade i förvaltningen i början av 1500-talet var en sorts blandning av tyska, svenska och danska. Som steg i försvenskningen av svenskan kan man se hur bokstäverna ä och ö fick ersätta de mer danskaktiga æ och ø; likheten med tyska var inte lika känslig. Vidare finns belägg för att man i rikets centrala kansli omkring 1612 genomförde en reform som gick ut på att alla infinitivformer av ett verb (t ex att läsa) plötsligt skulle skrivas med slut på -a. Tidigare hade verbslut på -e varit mycket vanliga. Detta -e uppfattades antagligen som ett danskt drag. Det misstänktes att Axel Oxenstierna stod bakom den här språkreformen.

Försvenskningen av Skåne har studerats i domstolsprotokoll från olika städer under perioden efter erövringen, 1680-1700. I Skåne rådde en situation som något liknar den i Härjedalen. Före erövringen anpassade de skånsktalande skrivarna sitt skriftspråk i riktning mot det danska riksspråket. När Skåne blev svenskt började man i stället anpassa sin skrivna skånska åt svenskt håll. Skånska ord som *smauga*, *udan* kan ju skrivas på danska: *smage*, *uden* eller på svenska: *smaka*, *utan*.

VILKET TALSPRÅK?

Att välja utgångsform är ett viktigt led när man ska utveckla ett skriftspråk. Att ha ett talspråk som ligger nära skriftspråket ger prestige, eftersom skriftspråk ofta betraktas som ett mera "riktigt" och "finare" språk, och har många praktiska fördelar. Valet kan därför leda till konflikt, särskilt i nya nationer med svaga och splittrade eliter. En sådan situation var en av orsakerna till språkstriden i Norge på 1800-talet, då ett mera folkligt skriftspråk - nynorska - blev utvecklat i opposition till den bildade klassens dansknorska skriftspråk. 1500-talets Sverige var också en ung och ofärdig nation, men ändå tycks det inte ha uppstått några verkliga språkstrider då.

Det blev inga språkexperter som bestämde vad som skulle vara riksspråk, utan det var politiska och sociala krafter som styrde. Maktcentrum i Sverige låg i Mälardalen i Stockholmstrakten. Mälardialekterna blev grundval för skriftspråket. Och 1600-talet blev en tid av maktkoncentration som ytterligare stärkte denna tendens.

Teckning **Gunilla Kvarnström**

Sveriges maktcentrum låg i Mälardalen i Stockholmstrakten. Det svensk-finska ri-

ket hade börjat utvidgas när Estland gav sig 1561. Genom ett blixtkrig mot Danmark-Norge erövrades bl a Jämtland och Härjedalen. Efter en dramatisk ismarsch över Bälten framtvingade Karl X Gustav freden i Roskilde då Danmark bl a avstod Trondheims län. (Trondheim hette då Trondhem.)

"OCH" PÅ ELVA SÄTT

Trots maktkoncentrationen var ändå variationen i skriftspråkets stavning och böjning mycket stor vid 1600-talets slut. Det klagades över att den ökade med den svällande förvaltningen. Nu blev det också stora strider om normen, bland andra mellan Urban Hiärne och biskop Jesper Svedberg. Svedberg försökte lansera en norm med sin bok *Schibboleth: Svenska Språkets Rycht och Richtighet* (1716). Han påpekade behovet av att man standardiserar ett språk där ordet "och" kan stavas på elva olika sätt: oc, og, ogh, och, ok, ock, okk, å, åg, ågh, åkk. Svedberg diskuterade var man kan hämta sina förebilder och tar i tur och ordning upp olika möjligheter. Domstolar och kollegier duger inte, där skrivs olika, den ene si, den andre så. Och prästerna, de predikar, skriver, låter trycka, talar var och en som han är van och kan - ingen som man bör. Inte heller högskolorna duger, där bryr sig ingen om svenska. Vid hovet slutligen talas bara franska och tyska. Bibelspråket bör vara norm: i bibeln finns den renaste svenskan, menar Svedberg, och där stavas ordet "och" på det sätt vi fortfarande gör.

Forts nästa nr.

KOMMENTARER TILL

"SVENSKA SPRÅKET"

BLANDSPRÅK Man kan här och var finna inslag av tyska i gamla texter. Tex ordet *durch-* (genom-) har jag funnit i orden *durchmarsch* (Södra Åsbo härad, AI:26, år 1762) och *durchfart* (VVS Hamnbyråns arkiv Flc:21b, 1766: "Undersökning om en durchfarts inrättande genom Indalsselfwen"). Ordformen finns f ö kvar i sådana ord som "durkdriven" och "durkslag". Jag anar en parallell till nutidens amerikanskinspirerade ord, som översvämmar svenska språket.

Beträffande försvenskningen av danska ord så kan man läsa om det i ALF HENRIKSON *Svensk Historia*, del II s599, *Försvenskningen i söder*: I försvenskningens intresse utfärdades exempelvis förbud mot införsel av alla slags böcker och 1683 anbefalldes att barnen skulle kunna

svenska katekesen innan de fick gå till nattvard. - - - Folk som vägrade fick böta; det kostade sex öre silvermynt första resan. Svenska präster och klockare invandrade från norr, men flertalet andans män var förstuds kvar från den danska tiden - - - Att läsa upp de liturgiska styckena ur svenska kyrkohandboken föll sig väl inte så svårt; man kunde alltid läsa innantill och härma det svenska uttalet någorlunda. Men att själv författa och hålla en predikan på svenska var ju något helt annat för personer med danska till modersmål. - - - De fanns de som försökte göra svenska av danskan genom att ändra alla e-n till a-n i ordsluten.

I en katekismilängd från Stävie(M) 1683-1705 återfinns rubriken *Lista uppå Barnsens profect uthi Stefwie och Lackälänga sockner uthi Svenska Catechesien*. I Torrlösa(M) dopböcker ser man stavning och fraser som *kläckaren*, *prästafruen*, *bönadagen*, *Elisabeth Hofberg hölt barnet* (vid dopet), kring 1750-talet. Kyrkoherde var Anders Leches. Klockare var Anders Norrman och det kan ha varit han, som dominerat språkbruket. Under föregående klockares, Johannes Hartelius, tid skrevs även då *kläckaren* men NN bar barnet. Av skrivstilsbyte vid klockarbyte kan man ofta dra slutsatsen att det var klockaren som skrev böckerna; så även i Torrlösa.

Däremot är dopboken i Barsebäck(M) vid samma tid skriven med ett språk mer likt språket i övriga Sverige. Kyrkoherde där var Johan Hofwerberg vars fader var från Berg i Jämtland. I detta fall kan det ha varit prästen, som dikterade stavningen.

Man synes ha överdrivit användningen av -a som ändelse, samt bytt ut o och e mot å och ä inne i ord ganska flitigt.

Skiftet e - ä och omvänt förekommer även i övriga landet ända in i nutid men till detta torde vi få återkomma. Jag sätter punkt i 1700-talet för kommentarerna./BGm

VÄRMLANDS LÄN

I föregående nummer hade vi en karta över Värmland med de gamla sockengränserna. Denna karta hade ställts oss till förfogande genom Bo Ciders försorg. I detta nummer visar vi en karta över Värmlands län med de nu gällande kommungränserna. Den är hämtad ur SCB:s karta över Sveriges kommuner.

Ett syfte är att ge möjlighet till att jämföra gammalt och nytt.

Jag heter *Kjell Åberg* och är uppväxt i Hällefors(T). Jag började släktforskning 1964 och har lett några cirklar i släktforskning. Sedan 1977 bor jag med min familj i Mellerud i Dalsland.

Jag har publicerat antavlan för min fru Elisabet i Svenska Antavlor 7:117, 1988 och min egen i 9:130, 1989; rättelser och tillägg kom i 10, 1989.

Det första stora problem som jag mötte var att ta reda på vem som var far till den förste med namnet "Åberg". Resultatet skrev jag om i Släkt och Hävd 1973:2 "Skräddaren Jan Åberg från Saxån", med fortsättning i 1977:1-2 "Vem var farfar till skräddaren Jan Åberg i Saxån".

Bland intressanta förfäder vill jag nämna följande:

Fogden Måns Nilsson (Svinhufvud) i Aspeboda(W), som var ledare för Klockupproret emot Gustav I och blev därför halshuggen i Stockholm 1534. Erik Kuse var fogde på Stockholms slott 1520 och blev halshuggen i Stockholms blodbad samma år. I den danske kungen Kristian II:s domstol vid detta tillfälle satt den katolske biskopen i Västerås, Otto Svinhufvud, som var bror till en annan av mina stamfäder. Sist vill jag nämna Jösse Finsson, som var drottning Margaretas och Erik av Pommerns fogde/landshövding, först över Västerås län 1389-1413 och därefter över Stegeborgs län i Östergötland. Han är med sin andra fru begravnen i Vadstena klosterkyrka och gravstenen från o1425 finns bevarad.

Senaste "fyndet" är gjort på Örebro stadsbibliotek, där man har några handskrivna böcker: "Personhistoria från Vibby socken ur församlingens kyrkoarkiv fr o m 1694 t o m 1800"; här finns flera "nya" anor till mig på min mammas sida. En som verkligen tycks intressant är bälgmakaren Jöns Månsson Åberg (!), som levde 1704-51. Hans barn behöll inte detta släktnamn.

Som en följd av min släktforskning håller jag nu på och doktorerar i historia. Min farfars farfars farfars farfar var bergsmannen Håkan Jonsson Wästgöte f o1628 i Västergötland, d 1718 i Saxån, Färnebo(S). För att finna honom började

jag söka i domböcker i Västergötland. 1983 fick jag ett erbjudande av Lennart Andersson Palm i Göteborg att bli med och registrera Marks härads domböcker från den äldsta 1610. Det blev så intressant att jag 1985 började på forskarutbildningen på historiska institutionen i Göteborg.

Mitt ämne är: "Brottslighet under stormaktstiden speglad genom tre häraders domböcker". Det är Grythytte härad (T), Kinne härad och Marks härad (P), som är föremål för denna undersökning. Jag gör totalregister med alla personer och orter/gårdar för dessa härader.

För Marks härad har jag nu ett register för 1610-1715 till mitt förfogande. Dessa data lades in på en dator på Landsarkivet i Göteborg. För de övriga två undersökningsområdena göt jag egna register med hjälp av ett amerikanskt databasprogram, som heter PC-File+. Våren -89 gjorde jag ett register för Grythytte härads domböcker 1650-80, utifrån de domboksavskrifter som Carin Widen i Karlstad har gjort och välvilligt ställt till mitt förfogande för vetenskapliga studier. Under denna vår har jag börjat registrera Kinne härads domböcker för samma tid.

Nästa år hoppas jag få tid att fortsätta domboksregistreringen och då för Grythytte härad(T) med 1640-talet, samt för Färnebo härad(S) de renoverade dombokerna 1665-80.

Tyvärr ser släktforskarnas framtid ganska mörk ut just nu. Det beror på SVAR. Att man konverterar mikrifilmen till mikrokort är nog bra, men inte deras utlåningsverksamhet. Den är det sämsta, som hänt svensk släktforskning. En gång var det nästan gratis att släktforska, därför att vår svenska lag säger att allmän handling (d v s i detta fall alla kyrkböcker, som är äldre än 70 år) skall tillhandahållas utan avgift till forskaren! (TF 2:12). Men då var det svårare att få tag i originalböckerna; de finns ju bara i ett exemplar. Men nu när man kan mångfaldiga dem som mikrokort, då blir det en vinstdrivande verksamhet! Vi kanske borde "strejka" genom att sluta låna hos SVAR och i st kräva att få originalböckerna tills man fått en rimlig lösning på denna fråga. Därför är jag glad över att jag inte följde det råd som jag fick i tonåren: Vänta tills du blir pensionerad, då får du mera tid och dessutom är det ju gratis, så även en pensionär har råd att släktforska. - Jag började samma år som jag började på gymnasiet i Filipstad. Det har jag

aldrig ångrat dels därför att min släkt på farfars sida bodde i Färnebo, som är Filipstads landsförsamling och dels därför att det tar tid att forska. Nu har jag hållit på i 25 år och på farfars sida kommit ned till Gustav I:s tid och på min farmors sida som bäst till 1300 talet. Vad skulle det ha kostat med dagens priser med minst 13:-/volym, som brukar omfatta 5-10 år? Tyvärr verkar det som om vi är på väg tillbaka in i något, som påminner om 1800-talets samhälle med de s k penningstrecken, som satte gränser för det som vanligt folk fick resp inte fick göra.

Tillsammans med några andra forskare, bl a Bertil Kjelldorf, försöker jag "kartlägga" vallonsläkten Hero, främst under 1600- och 1700-talen. Där har jag en av mina stamfäder, mästern Anders Gunnarsson (Hero?), som levde o 1652-1722 och var verksam vid Lanfors övre hammar i Bjurtjärns socken under slutet av 1600-talet; han var gift med Margita Andersdotter (o 1649-1720). De hade bl a sonen Hindrik Andersson Hero (1691-1743). Ev fanns en gren av denna vallonsläkt i norra Västergötland, där jag har funnit kornetten Johan Hero, f o 1664, d 1748 i Saleby. Han var troligen gift med Rangela Håkansdotter Pelican, f o 1659, d 1735 i Saleby. Om någon skulle känna till förfäderna till någon av dessa inom släkten Hero är jag intresserad av att få veta det (samt även om någon har kompletteringar och rättelser till mina publicerade antavlor i Svenska Antavlor).

Sedan augusti -89 har jag ett amerikanskt släktforskningsprogram, Family History System och har till idag matat in 1622 släktingar. För mina två söner innebär detta 22 generationer bakåt med 602 förfäder. Min släkt har i första hand bott i Värmland, Dalarna, Västmanland och Närke, medan min fru har sina rötter nästan helt i Småland. På medeltiden finns mina rötter i Sverige, Finland, Danmark och Norge.

Kjell Åberg

ARKIVLAG

Som Annette Stenbäck berättade vid Badhusträffen i april i år träder en arkivlag i kraft den 1 juli 1991. Hittills har Allmänna arkivstadgan (1961:590) varit och är de grundläggande föreskrifterna om arkiv för de statliga myndigheterna. För kommuner och landsting finns föreskrifter i kommunallagen och kommunala arkivreglementen.

Den nya lagen skall vara övergripande

för alla statliga och kommunala myndigheter. Den utfärdades den 7/6 i år av riksdagen. §3 lyder:

Myndigheternas arkiv är en del av det nationella kulturarvet.

Myndigheternas arkiv skall bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser

1. rätten att ta del av allmänna handlingar,

2. behovet av information för rättsskipningen och förvaltningen, och

3. forskningens behov.

Kommunala myndigheter samt de statliga myndigheter som nu är undantagna från skyldigheten att upprätta arkivförteckningar skall ha upprättat sådana senast 1995. Samtliga myndigheter skall dessutom ha upprättat arkivbeskrivningar 1995. Anstånd kan ges längst t o m år 2000.

I lagen står också att statliga arkivmyndigheter får ta emot arkivmaterial från enskilda.

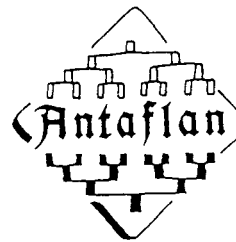
Det är intressant att notera, att i en av de utredningar, som ligger till grund för lagen, har släktforskning tagits med som en viktig del av den forskning, som skall tillgodoses. I Betänkande av arkivutredningen, SOU 1988:11, Öppenhet och minne av PAR-ERIK BACK står ordet släktforskning nämnt på minst 7 ställen. I sina överväganden och förslag, till vilka regeringen har anslutit sig skriver utredaren: *Främst vill jag då peka på de relativt långtgående förslag, som om de genomförs, är ägnade att öka arkivmaterialets tillgänglighet, inte minst då det gäller material av speciellt intresse för "kulturellt" motiverad forskning såsom släkt- och hembygdsforskning.*

Noteras bör alltså att regeringen har fastslagit att arkiven skall betjäna även släktforskningen. □

FAR JAG LÄSA "MINA" HANDLINGAR?

Annette Stenbäck berättade vid Badhusträffen om sin arbetsplats, Karlstads kommunarkiv. I ett sådant arkiv finns bl a de sociala myndigheternas arkiv. Frågan är då om jag får läsa handlingar som rör mig och min släkt.

Grundprincipen enligt Tryckfrihetsförordningen är att man har rätt att ta del av allmänna handlingar. Det finns dock undantag där denna rätt begränsas, uppdelat i 7 punkter där ett av skälen för begränsning är skyddet för enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden (den)

-Av Carin Widén-

Ett litet bidrag till antavlorna i **Nytt från Värmlands Släktforskarförening**. En del anor är värmländska och resten en blandning av västmanländska och västgötska.

Med vänlig hälsning

Carin

Antavla nr 5

insänd av: Carin Widén

Kaprifolgatan 24

653 45 KARLSTAD

KARLSTAD OCH/ELLER ÖREBRO

I Statens offentliga utredning **SOU 1988:11 Öppenhet och minne av PÄR-ERIK BACK** föreslås att ett landsarkiv för Värmland skall inrättas i Karlstad. Utredaren har även övervägt att föreslå ett landsarkiv i Örebro omfattande Örebro län.

Red har dock från säker källa erfarit att det finns ytterligare ett alternativ, nämligen att slå ihop Värmlands och Örebro län till ett område. I så fall är det närmast Karlstad och Örebro som tävlar om att få landsarkivet.

Karta 1 i vänsterspalten visar nuvarande arkiven och deras områden. Karta 2 visar Värmlands och Örebro län utbrutna ur sina respektive områden.

Nackdelen med att bryta ut en del av ett landsarkiv-område är att forskningen på befolkningen i gränstrakterna försvåras. Gränsen mellan Värmlands och Älvsborgs län skär genom bebyggda trakter liksom gränsen mellan Örebro och Västmanlands län. Sådana problem har vi dock redan i dag t ex för Nysunds(T) socken, som delvis omfattar gammal Värmlandsbygd. Alternativet att ha Örebro läns arkivalier i Örebro skulle innebära en förbättring mot att ha dem i Uppsala.

Men, så vitt red känner till är inget bestämt ännu. Ovanstående är blott tankar kring den information vi har./BGM

Om **LANDSARKIV I VÄRMLAND** stod att läsa i NFV nr 1987:3 s9 och 1988:1 s11 & 13. Kanske på tiden att det blir nå't snart!

Landsarkivet i Östersund

Landsarkivet i Härnösand

SVAR i Ramsele

Landsarkivet i Uppsala

Riksarkivet
Krigsarkivet
Stockholms stadsarkiv

Landsarkivet i Visby

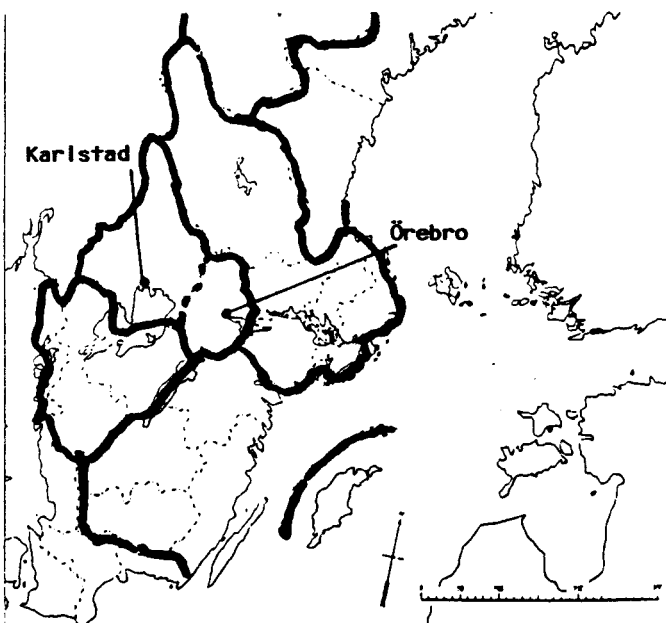
Landsarkivet i Vadstena

Landsarkivet i Göteborg

Stadsarkivet i Malmö

Landsarkivet i Lund

Karta 1. Nuvarande större arkiv.

Karta 2. Värmlands & Örebro län utbrutna.(Förslag)

5 Antavla för: CARIN L M MOBERG(WIDÉN), Varnum (S)				
Gen: I	II	III	IV	V
Nr : 2-3(1)	4-7	8-15	16-31	32-63
2 MOBERG KARL MARTIN f 1899 Udden, Visnum d 1973 Kristinehamn(S)	MOBERG KARL AUGUST f 1871 Hova(R) d 1944 Varnum(S)	MOBERG AUGUST f 1842 Finnerödja(R) d 1923 Visnums-Kil(S) ANDERSDTR GUSTAFVA f 1838 Hova(R) d 1922 Visnums-Kil(S)	MOBERG LARS Finnerödja(R)- OLOFSDTR MARIA Finnerödja(R)- ANDERSSON ANDERS Hova(R)- JANSIDTR GRETA STINA Elgarås(R)-	MOBERG OLOF Finnerödja(R) OLOFSDTR CHRISTINA Finnerödja(R) LARSSON OLOF Finnerödja(R) OLOSDTR INGRID Finnerödja(R) ANDERSSON ANDERS BENGISDTR CHRISTINA Elgarås(R) LARSSON JAN ANDERSDTR MARIA ÅHS CLAES Visnums-Kil(S) CARLSIDTR CAJSA Visnums-Kil(S) BENGISDTR OLOF Visnums-Kil JANSIDTR MARIA Varnum(S) KILFELDT MAGNUS Visnums-Kil(S) LARSDTR CATHARINA SVENSSON FERDINAND Visnums-Kil(S) JONSIDTR ANNICA Västergötland
1 Ansökare: MOBERG CARIN L M f Varnum(S)	JOHANSSON MARIA JOSEFINA f 1874 Visnums-Kil(S) d 1961 Kristinehamn(S)	LARSIDTR MARIA f 1848 Visnums-Kil(S) d 1937 Varnum(S)	CLAESSON JOHANNES Visnums-Kil(S)- OLOSDTR SARA ELISABET Visnums-Kil(S)- MAGNUSSON LARS Visnums-Kil(S)- FERDINANDSDTR MARIA Visnums-Kil(S)-	ÅHS CLAES Visnums-Kil(S) CARLSIDTR CAJSA Visnums-Kil(S) BENGISDTR OLOF Visnums-Kil JANSIDTR MARIA Varnum(S) KILFELDT MAGNUS Visnums-Kil(S) LARSDTR CATHARINA SVENSSON FERDINAND Visnums-Kil(S) JONSIDTR ANNICA Västergötland
g m WIDÉN	BILOCH KARL HERNERID f 1877 Ålkärr, Varnum d 1951 Kristinehamn(S)	BILOCH KARL f 1836 Hellefors(T) d 1920 Varnum(S) GUSTAFSDTR GUSTAFVA MARIA f 1835 Hellefors(T) d 1919 Varnum(S)	BILOCH ANDERS Hellefors(T)- REINHOLDT MARIA Hellefors(T)- OLSSON GUSTAF Hellefors(T)- PERSDTR ANNA MARIA Hellefors(T)-	BILOCH DANIEL Hellefors(T) ANDERSDTR INGRID Hellefors(T) REINHOLDT JACOB Grythyttan(T) JONSIDTR INGRID Hellefors(T) OLSSON OLOF Hellefors(S) KNAPP LENA Jernboås(T) JANSSON PEETER Hjulsjö(T) OLOSDTR KRISTINA Hellefors(T)
3 BILOCH EDITH MARIA f 1903 Bergsjö, Varnum d 1975 Kristinehamn(S)	NILSSON AUGUSTA WILH:MA f 1882 Näs, Bjurkärn(S) d 1963 Kristinehamn(S)	NILSSON NILS f 1843 Bjurkärn(S) d 1899 Bjurkärn(S) FRÖGREN ANNA KAJSA f 1844 Nordmarkshyttan(S) d 1922 Varnum(S)	BREDBERG NILS Bjurkärn(S)- ERSDTR CAJSA Bjurkärn(S)- FRÖGREN JOHANNES N Fågelås(R)- PERSDTR ANNA Nordmarkshyttan(S)-	BREDBERG MATHIAS Bjurkärn(T) ERIKSDTR MARIA Bjurkärn(T) LARSSON ERIK Bjurkärn(T) GUNNARSDTR ELLIKA Karliskoga(T) JONSSON LARS N Fågelås(R) SVENSDTR CAJSA N Fågelås(R) NILSSON PEHR Nordmarkshyttan(S) OLOSDTR ANNICA N Råda(S)

900613

13 ⇒ FÅR JAG LÄSA "MINA" HANDLINGAR?

(förhållan)den. I Sekretesslagen regleras hur sådana handlingar skall hantearas. I de flesta fall gäller sekretessen i upp till 70 år. I princip har jag dock rätt att se "mina egna" handlingar under förutsättning att varken jag eller någon mig närstående lider men. Det finns några undantag från rätten att se "sina" handlingar bl a om det bedöms att man inte bör få veta sanningen om sin hälsa.

För folkbokföringen gäller liknande regler och samma sekretesstid som för sjukvård och socialtjänst.

Hjälp med att söka i arkivförteckning och framtagning av handling är kostnadsfri. Däremot har man rätt att ta betalt för forskningshjälp samt för kopiering av handling. Om handling delvis innehåller uppgifter, som är sekretessbelagda för den som begärt få ta del av handlingen skall den i övriga delar göras tillgänglig för sökanden i avskrift eller kopia. Sådan kopiering är gratis.

Beslut att inte få ta del av allmän handling kan överklagas till kammarrätten.

Vi skall i kommande nummer söka få kommentarer till lagtexten från någon arkivtjänsteman samt lite om hur man i praktiken tillämpar lagen.

Sammanfattning:

Allmän handling. Handling som förvaras hos myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet. Myndighet. Statlig eller kommunal beslutande församling och förvaltning.

Offentlighetsprincipen. Grundsats att allmänna handlingar är offentliga.

Sekretess. Begränsning av offentlighetsprincipen.

Allmänna handlingars offentlighet regleras av Tryckfrihetsförordningen, som är en grundlag. Bestämmelser om sekretessen finns i Sekretesslagen. □

OSÄKERT OM FOLKBOKFÖRINGEN

Enligt uppgifter i massmedia vill datainspektionen begränsa vad som får registreras i det kommande folkbokföringsregistret.

När det gäller svenska kyrkans församlingsregister så kommer där endast att få finnas medlemmar i svenska kyrkan. Datainspektionen menar att integritetsskyddet för icke-medlemmar väger tyngre än den eventuella samhällsnyttan. Biskop Bengt Wadensjö i Karlstad är kritisk mot beslutet och har författat en skrivelse till statsrådet Margot Wallström. Enligt

-Av Gunnar Jonsson-

Här kommer ett bidrag till Antavlan. Jag har nu forskat i ca 10 år, och det har väl blivit en och annan sida i pärmarna. Det var ingen dum idé som min släkting Peter Funke kom med (vi är fem-männingar).

Mina anor är uppdelade i tre skilda geografiska områden. Min mors sida är till nästan 100% inom Säffle kommun. Farmor kom från Ångermanland och farfar från Sunne.

Jag väljer att dela upp mina värmlandsanor i två antavlor. Denna första har som proband min farfar, Anders Teofil Jonsson, född 1893 i Sunne, Norra Amberg. Hans anor finns i huvudsak längs Klarälvsdalen upp till Munkfors. Som längst har jag, med lite hjälp, kommit till en Nils i Olsätter, Övre Ullerud, död 1582. En ana 15 generationer bakåt.

Jag har mina forskningsresultat lagrade på dator. Det är en underbar hjälpreda att hålla reda på alla fakta som dyker upp, och ger framför allt möjligheten att framställa register.

Jag återkommer senare med min mors antavla.

Gunnar Jonsson

Antavla nr 6

Insänd av: Gunnar Jonsson
Älvhagsgatan 25
661 00 SÄFFLE

* **ANTAVLOR** (blanketter med 8 genera-
* tioner)

* Finns att köpa hos föreningens mate-
* rialförvaltare **Bo Cider**, Gamla
* Badhuset

⇒ artikel i Nya Wermlands-Tidningen och intervju i Lokalradion har biskopen i skrivelsen framhållit kyrkans roll i samhället och att man har ett ansvar för alla människor.

- Det handlar också om att snabbt kunna biträda människor som av olika skäl hamnar i en personlig kris, säger biskopen. □

| = HÖSTMÖTE DEN 8 DECEMBER = = = |

6 Antavla för: ANDERS TEOFIL JONSSON, f 1893-05-27, N Åmberg, Sunne(S). ff till Gunnar Jonsson. Samtl anor S-län.									
Gen: I	II	III	IV	V					
Nr : 2-3(1)	4-7	8-15	16-31	32-63					
2 JONSSON ANDERS RÄTTARE f 1858-12-18 Alster	NILSSON JONAS DAGKARL f 1815-07-18 N Ullerud d 1865-05-26 Alster	OLSDTR STINA INHYSES PIGA f 1777 Mölnbacka	ANDERSSON OLOF ARBETSKARL 1747- ANDERSDTR ANNICKA 1748-1786 N Ullerud-N Ullerud	PERSOON ANDERS_ELDVAKTARE ERSDTR INGEBORG					
1 Ansökare: JONSSON ANDERS TEOFIL PAPPERSBRUKSARB BILLERUD f 1893-05-27 Sunne d 1965-12-11 Säftele	BÖRJESDTR KAJSA f 1825-09-31 Ö Ullerud d 1881-04-12 Grava	BÖRJESSON BÖRJE TORPARE f 1779-05-30 d 1840-11-03 OLSDTR MARIA f 1787-04-01 d 1854-11-23 Ö Ullerud	NILSDTR MARIA 1745- LARSSON LARS BONDE 1749-1808 Ö Ullerud-Älvsbacka LARSDTR CATHARINA 1753- Älvsbacka-	PERSOON NILS ARVIDSDTR KARIN Ö Ullerud					
3 JANSDTR ANNA STINA f 1859-06-13 Älvsbacka	ERIKSSON JAN MAGNUS HÄLFTENBRUKARE f 1831-07-27 Älvsbacka d 1881-04-12 Sunne	MÅNSDTR STINA f 1795-11-12 Ö Ullerud d 1868-01-20 Älvsbacka	BENGTSSON MÅNS Ö Ullerud-Ö Ullerud OLOFSDTR BRITA 1760-1848 Ö Ullerud-Ö Ullerud	PERSOON BENGT Ö Ullerud GÖRANSDTR KIRSTIN Ö Ullerud PERSOON OLOF Ö Ullerud LARSDTR ANNA Nyed					
	NILSDTR KAJSA f 1831-12-06 Ransäter	JONSSON NILS f 1813-05-22 Ransäter	NILSSON JONAS 1785-1814 Ransäter-Ransäter OLSDTR CAJSA 1787-1839 Ransäter-	JONSSON NILS JONSDTR MARIA NILSSON OLOF PERSDTR MARIT LARSSON ERIK LARSDTR KATARINA JANSSON OLOF SVENSDTR CATHARINA					
		LARSDTR LENA f 1808-10-26 Ransäter	ERSSON LARS -Ransäter OLSDTR ANNA Ransäter-Ransäter						

"VÄRMLANDSMÅL" I GÖTA HOVRÄTT 1732

Volym: BIIA:36 Kort: S2488 Län: Göta hovrätt Värmland

1732

Nr	Ru	§	Soeken Hd	Mål	Ständ(e)	Tingsrätts dom	Hovrätts dom
3	C	1	Nyed	Blodskam med hustruns syster	Oluf Larsson	Hänskjuts t hovrätten	Frikänns
3		12	Alvdal	Bröder lägrat samma kvinna	Olof och Per Nils-söner	Döms för lönskaläge. Ej vetat om varandra	Domen fastställs
4			Näs	Dubbelt hor	Soldat Matthis Johansson, Sigrid Sonesdtr	Dödsstraff	160 daler eller han 40 par spö, hon 30 par ris
4		33	Karlstad	Stöld i torgstånd	Nils Ersson	Dödsstraff	Frikänd i brist på bevis
5		44	Gillberg	Barnamord	Anna Mänsdtr	Fått missfall. Böter.	Böter för lönskaläge
5		40	Kil	Barnamord	Kerstin Knutsdtr Bängt Nilsson	Halshuggning. Lindring f B Nilsson p gr av lungrot.	Kierstin halshuggas och å bålet brännas. Bängt i anseende till sin svåra sjukdom 3 veckors fängelse på vatten och bröd. Domen fastställs
6			Filipstad	Umgänge med hustrus systerdotter	Pär Johansson Margareta Johansdtr	Han 80 C:r hon 40 C:r böter för enkelt hor	Domen fastställs
6		59	Karlstad	Tidelag	Gossen Johan Johansson	Fri i brist av bevis	Frikännes
7			Filipstad	Barnamord	Catharina Eriksdtr	Till döden och bålet	15 par ris
7		57	Karlstad	Genom vårdslöshet orsakat rymning	Vaktmästare Erik Berglöf Vaktkarl Jonas Svensson	Mista tjänst. 14 dagar fängelse Frikänd	Domen fastställs Frikänd
7			Visnum	Kullstött moder	Anders Olofsson Annika Olofsdtr	Anders dödsstraff Annika frikänd	Båda frikänns.
8			Karlstad	Overfallit landsfiskal	Scholepiltarne Jonas Brinck, Lars Carlstén, Peter Hed-rén, Eric Lundstedt	Förlikning ingåtts	Fastställs
8	E		Näs	Tidelag	Olof Andersson		Frikänns
9			Fryksdal	Låtit sig lägga utan att söka laga skillnad från bortrymd soldat	Brita Hindriksdtr		Dömd för otidigt sänglag
9			Gillberg Näs Grums	Stölder	Sold Swen Ahs, mästersvän Anders Svensson, Lars Hin-deresson, Nils Matss	I galga upphängas	Dödsstraffen upphävs
9	D		Filipstad bergslag	Mördat kopparslagargesäll Anders Eriksson	Bengt Bengtsson	Till hovrätt för nekande	Frikänns

Att diskutera

Under rubriken **Att diskutera** i NFV nr 1990:2 frågade vi efter reaktioner på upptäckter av eventuella ofördelaktigheter om våra anpersoner. I nr 1990:3 fick vi ett svar från Peter Funke: **Jag har själv inga förträngda neuroser för eventuella äventyrligheter orsakade av förfäderna, tvärtom så har jag till min besvikelse inte kunnat hitta den "hängda hästtjuv" som en äldre släkting påstått funnits i släkte; tyvärr var det nog bara en skröna. (Under Insänt).**

Vi låter dock frågan stå öppen. Skriv och ge Ditt svar på frågan! ☐

Göta hovrätt

Som utlovat publicerar vi här ett utdrag av Värmlandsmålen vid Göta hovrätt 1732. Då dömde man efter konung Kristofers landslag. Denna hade 1442 ersatt Magnus Erikssons landslag från o 1350 och gällde tills 1734 års lag trädde i kraft.

Vi kanske återkommer med liknande översikter i kommande nummer av NFV.

I de flesta målen sänker hovrätten tingsrätternas domar. Skälen till sänkningarna är att man har större krav på vittnesmålen bevisvärde eller tar hänsyn till förmildrande omständigheter. (Vid svaga bevis = frikännande)

Stämt proft - dödsdömd

En traktörs-änka låg i tvist om tjänstens uppehållande under nådåren. Hon hade fått dubbla nådår. --- Detta lär pastornsborna icke snart förgäta. --- Hon hade en oförskämd benägenhet att processa och kom i rättgång med varje människa, med vilken hon kom i beröring. Hon anklagade inför rätta den samvetsgranne prosten Lagerlöf att han sökt inge henne förgift. För denna sanningslösa beskyllning dömdes hon till döden. Kongl Majt mildrade straffet till 28 dygns fängelse vid vatten och bröd. Ur Herdaminnen.

Janet Leffler

INFORMATION TILL BIBLIOTEKEN

1990:2

SVAR

Nytt hos SVAR

Det material som SVAR bearbetar ska vara av intresse för många grupper.

Vi kan nu erbjuda bl a

Barnrullor från Allmänna barnhuset i Stockholm (SVARs katalog 2.8.4)

I katalogen finns också en utförlig presentation av materialet, som samtidigt ger en kort historik över Allmänna barnhuset verksamhet. Många forskare som inte kommer längre kan ha nytta av att se i registren över barnen.

Uleåborgs landsarkiv, kyrkoarkiv från vissaa finska församlingar

Detta material avser kyrkoarkiv från församlingar utmed gränsen mot Sverige. Se SVARs katalog 5.10.) För att förenkla användningen har den svenska serietiteln använts som huvuduppslag och den finska motsvarigheten finns direkt under.

Kyrkböckerna

Stockholms stad

Mikrokorten över församlingarnas kyrkböcker i Stockholms stad är färdiga. Katalogblad har utsänts. Många har frågat efter listan. Den utsända listan heter "Stockholms stad". Läs förordet i den för att förstå hur församlingarna är ordnade.

Malmöhus län och Kristianstads län:

Till dessa län har i ett tidigt skede visat sig saknas ett antal jackets som skulle kopieras till mikrokort.

Malmöhus län: nu kan vi planera in en ny lista till hösten. Allt tycks vara klart.

Kristianstads län: viss omfilmning krävs av några församlingar, i övrigt ser länet ut att vara färdigt.

Örebro län

Kyrkböckerna för Örebro län är konverterade och arbetet pågår med att iordningsställa dem, kopiering från jackets till mikrokort pågår och katalogarbetet är i full gång. Katalogblad kommer att sändas ut hösten 1990.

Under arbete

Kyrkböckerna för

Stockholms län, Södermanlands län samt Uppsala län ligger i planeringen därefter och något senare Västmanlands län. Enligt nuvarande planering torde materialet vara klart till årsskiftet eller strax efter.

Följande material är under arbete och endast delvis tillgängligt.

Utdrag ur födelse-, vigsel- och dödböcker för hela landet för perioden 1898-1918. Länen 17 t o m 25 (dvs Värmland, Örebro, Västmanland, Kopparberg och hela Norrland) är färdiga.

Folkräkningen 1920 är klar för hela landet.

Sekretesslagen gör sig påmind, först fr o m 1991 blir materialet t o m 1920 tillgängligt.

Utdrag ur SCB:s register över emigranter t o m 1947 är under arbete med början från 1865, vilket innebär att det tar lång tid.

Vad rapporterade lands-hövdingen under 1700-talet ...

Av stort intresse för hela landet är landshövdingeberättelserna från 1700-talet. Till dessa finns nu ett register, uppställt länsvis.

Landshövdingeberättelserna skulle enligt ett beslut av 1734 års riksdag inges till ständernas information före varje riksdag. Efter statsvälvningen 1772 upphörde dock de periodiskt återkommande berättelserna. Hembygdsforskare och lokalhistoriker har en hel del att läsa i de frihetstida berättelserna.

... och provinsialläkaren?

Ett motsvarande register finns till provinsialläkarnas årsberättelser, vilka insändes till medicinalstyrelsen. Årsberättelserna har funnits mikrofilmade tidigare och nu finns ett tryckt register. Registret är uppställt länsvis och inom län efter ort. Hela registret är uppdelat i åtta häften, där länen i huvudsak har grupperats efter landsarkivdistrikt. Ett häfte avser register till berättelser från Finland och St Barthélémy samt ett annat Enskilda kirurgers och fältskärers berättelser.

På gång hos SVAR är också ett register till de sk fabriksberättelserna, vilka av städerna insändes till kommerskollegium.

Samtliga register har utarbetats av arkivarien Mai Bylund.

Kammararkivets förteckningar, ett urval

finns nu på mikrokort med relativt utförlig introduktion. Förteckningarna för in forskaren i skatternas historia, till bl a landskapshandlingar, länsräkenskaper, jordeböcker och mantals- längder. Genom ett studium av förteckningen kan en forskare få information om innehållet i det material han är intresserad av och sedan ta kontakt med i det här fallet riksarkivets forskarexpedition.

Svensk arkivinformation

Boftips

Födda, vigda och döda i Sunne för trehundra år sedan.

Har Du Dina rötter i Sunne? Då har Du nu fått goda möjligheter att kartlägga Dina förfäders liv och leverne i bygden åtminstone för perioden 1669-1721. De förbättrade möjligheterna kan vi tacka ARNE LINNARUD för som genom boken Födda, Vigda och Döda i Sunne församling 1669-1721, 160 sid i A4-format, gjort kyrkböckerna mer tillgängliga. Här möter vi både allmog och herremän när de samlas vid sockenkyrkan för att döpa barn, gifta bort söner och döttrar eller begrava nära och kära. Vi får upplysning om vad de hette och var de bodde; när vi väl fått den här kunskapen gäller det sedan att lägga pusslet över deras tillvaro på egen hand och med hjälp av inlevelseförmåga och fantasi. ARNE LINNARUD försöker själv att dra slutsatser genom att göra statistik över födelse-, vigsel- och dödsfrekvensen och anser sig bl a kunna spåra nöd och missväxt år 1685. Den härjande pesten åren 1710-1711 nådde inte Sunne.

Texten är i stort sett bokstavsgrant återgiven och kommentarerna till den är sparsmakade men fullt tillräckliga för att förstå hur författaren arbetat. Det här är första delen i en serie, där vi troligen kan förvänta oss att så småningom få möta sunnebor från hela 1700-talet; ev kommer också kyrkböckerna från de kringliggande socknarna att kunna ges ut. Man saknar definitivt orts- och personregistret, men ett sådant utlovas till hela den tänkta serien av kyrkboksutgåvor.

Skriften avslutas med en genomgång av de vanligaste pojk- och flicknamnen under undersökningsperioden. Olof skulle man heta om man var pojk, eller möjligen Lars, Per, Nils och Erik. Karin var det populäraste flicknamnet, med Kerstin, Marit, Britta, Ingeborg och Gertrud därnäst i följd.

ARNE LINNARUDS bok är utgiven av Sunne kulturnämnd och den kan köpas för 130 kr genom Sunne bibliotek, Storgatan 22, 686 00 Sunne (tel 0565 - 112 40).

Peter Olausson

LITTERATUR AV INTRESSE FÖR SLÄKTFORSKARE MED RÖTTER I FRYKSDALEN

ROLAND KIHLSADIS

En handskrift av äldre västgöotalagen (sid 74, not 27) från ca 1397 upptar fyra kyrkor i "Friskdal". Efter 1600-talets mitt och under två sekler framåt förmeras antalet församlingar i häradet till nio. De redovisas här från norr mot söder.

Fryksände, Östmark, Vitsand, Lekvattnet

KNUT MALMSTROM Födelser i Fryksände församling 1707-1765, 1981.

Vigslar i Fryksände församling 1707-1860, 1981.

KARL JÖNSSON Födelser i Fryksände församling 1766-1827, 1988.

Födelser i Fryksände församling 1828-1860, 1988.

Utgivna av Torsby kommuns kulturnämnd.
(Östmark egna födelseböcker fr 1765,
Vitsand fr 1824, Lekvattnet 1870)

CARL AXEL GOTTLUND Dagbok över mina vandringar på Wermlands och Solörs finnskogar 1821 nytryck Malung 1986.
(berör av Gräsmark).

FREDRIK von VICKEN Vermlands Läns-kalender 1877 Karlstad 1877 (berör samtl städer och kommuner i Värmland).

D:o Socken-beskrifning för Wermlands län H.2 Karlstad 1879.

Beskrifning till kartan öfver Fryksdals härad Upprättad i Rikets Ekonomiska Karteverk åren 1889-90, Stockholm 1892.

FRANS R M SVENSSON Värmlands läns Ad-

ress-kalender 1894 Karlstad 1894.

Ortnamnen i Värmlands län del II. Fryksdals härad Uppsala 1923 (berör hela häradet).

LINUS BRODIN Fryksdalens finnssocknar Filipstad 1923.

Skriftserien Fryksände förr och nu 5 häften, utg 1930-46.

E G SAMUELSSON och PER WENNERSTRÖM Adresskalender för Fryksdals härad upprättad i enlighet med 1932-1933 års mantalsskrivning Sunne 1933. (berör samtl socknar i häradet samt Torsby dåv municipalsamhälle och Sunne köping).

Svenska gods och gårdar del III. Östra Värmland Uddevalla 1936.

A ANANDER Värmlands läns kalender 1939-1940 Stockholm 1940. (berör samtl kommuner i länet).

Svenska gods och gårdar del I. Värmland norra Uddevalla 1947.

YNGVE NILSSON Bygd och näringsliv i Norra Värmland. En kulturgeografisk studie Akademisk avhandl, Lund 1950.

OLOF HAMPUS Om brott och straff i Fryks-

dalen i forna tider Säffle 1956.
Sveriges bebyggelse. Statistisk-topografisk uppslagsbok. Värmlands län. Del V Uddevalla 1962.
 RICHARD BROBERG Från utskog till bygd Säffle 1965 (berör Östmark).
 CARL-ERIK MÅWE Värmlänningar i Nordamerika Säffle 1971 (speciellt om Östmark)
Skriftserien Torsby förr och nu, häfte I-X Torsby 1973-82.
 OLOV OLOVSSON Finska släktnamn i mellersta Sverige och Norge Torsby 1979.
 RICHARD BROBERG Finsk invandring till mellersta Sverige Uppsala 1988 (berör även Gräsmark och Sunne).

Lysvik

NATH HEDIN och LINUS BRODIN Lysviks kyrka 1753-1953 Kristinehamn 1953.
Sveriges bebyggelse. Statistisk-topografisk uppslagsbok. Värmlands län del II Uddevalla 1962. (berör även Gräsmark, Sunne, Ö och V Ämtervik).

Gräsmark

HENNING HÖGBERG Släktbok över ättlingar till Nils Andersson Gräsmark - Sundsvall 1959.
 HARRY HECTOR Sannäs Stockholm 1942.
 JAN MAGNUSSON och OLOF JÖNSSON Gräsmarks historia Gräsmark 1960 (beskrivning över Gräsmarks socknar 1866).
 LARS RUNE Profiler från Gräsmark Sunne 1981.
 SIGFRID EHRLING Svartengrenska släkten Stockholm 1965.

Sunne

ARNE LINNARUD Födda, vigda och döda i Sunne församling 1669-1721 Karlstad 1990 (pågår: genomgång av yngre ministerialböcker från församlingen förutom av LINNARUD även av MARGIT OLSSON och INGRID OLSSON).
 ARVID NOREEN Sunne-boken finns f n enbart i manuskript.
 LINUS BRODIN Fryksdalens herrgårdar och bruk Filipstad 1923 (berör Angersby, Annefors bruk, Björkefors, Björsholm, Gylleby, Helgeby, Kolsvik, Gersbyn, Sundsberg, Rottneros, Skinnargården, Stöpafor, Ulfsby, Öjervik).
 LINUS BRODIN Sunne sparbank 1856-1956 Karlstad 1956.
 VITALIS SVENSSON Sunne kyrka genom tiderna Sunne 1959.
 DOMAR SKAFTE Tre prostar i Sunne Katrineholm 1973.
 D:o Djävlar och änglar och vänner i Fryksdalen Karlstad 1976.
 GLENN GUSTAFSSON Bidrag till en bibliografi över Sunne kommun Specialarbete bibliotekshögskolan 1977. (se särsk L

Biografi med genealogi, sid 23-29, har underrubrikerna biografiska uppslagsverk, biografiska samlingar, särskilda personer).
 MAI HEDIN Bonden Gudmund i Askersby och hans släkt Sunne 1981.
 D:o Askersby en av Värmlands många bondbyar 1987 utan tryckort.
 Rottneros. Ett värmländskt bruks historia Karlstad 1982.
 MARGIT OLSSON och LARS RAGNAR LARSSON De reste till Amerika Torsby 1983 (berör Stöpaforområdet).
 ARNE LINNARUD Suhoine de äldsta grenarna av en värmlandsfinsk släkt med stamtavlor fram till våra dagar Ystad 1987.

Västra Ämtervik

Svenska gods och gårdar del II. Västra Värmland Uddevalla 1936.
Svenska gods och gårdar del III. Värmland sydöstra Uddevalla 1945. (ovanst berör även Ö Ämtervik).
 LINUS BRODIN En bok om Västra Ämtervik Arvika 1948.
 A THOLEN Släktbeskrifning öfver Olof Larssonska släkten i Brunskog och V Ämtervik upptecknad 1915 i faksimiltryck Charlottenberg 1978.
 STELLAN WALDENSTRÖM Ortnamnsförteckning för Västra Ämterviks socken (inkl topografiska kartor) utan tryckort och år.

Östra Ämtervik

ARVID NOREEN Släkten Noreen från Värmland och andra ofrälse ättlingar av Erlandus Gudmundi Uppsala 1917.
 GUNNAR ALMQVIST Sammandrag av Fryksdals härads domböcker 1602-1700, inkl register Ystad 1987 (berör hela häradet).
Tidningen Östemtingen utg av Östra Ämterviks Hembygdsförening sedan 1966, utkommer 1990 med sitt 31:a nr.

Roland Kihlstedius

En historieintresserad dam i Hagfors, Runa Spångberg, har tipsat om ERIK LIND-ORMS bokfilm Ny svensk historia 1810 - 1872 Wahlström & Widstrand 1979. Ur rubrikerna kan nämnas: **Ur tabellverkets uppgifter - Sjukdomar - Olyckshändelser - Folkmängd i större städer.** Som det påpekas i förordet gör utformningen av boken att man känner sig "leva då när det händer" när man läser den. Bland värmländska händelser finns **Jernvegsolycka i Kristinehamn 1864, Förgiftning i Silbodalen 1865 och Karlstad brunnet 1865.** En liknande bokfilm finns för åren 1771 - 1810 liksom för tiden efter 1872. =>

| VÄRMLANDSARKIV 10 år ### sid 29 |

⇒ BOKTIPS

En bondsläkt i Mangskog

KENNETH LARSSON har till föreningen överlämnat ett ex av sin skrift Anders Olufsson i Takene f 1640 med undertiteln En bondsläkt i Mangskog.

Anders Olufsson var bonde på nuvarande hembygdsgården Nergata i Takene, Mangskog. Hans hustru hette Cecilia Jönsdotter. På 250 sidor utreder KENNETH LARSSON Anders Olufssons ättlingar fram till våra dagar. I inledningen påpekar han att släktutredningen inte gör anspråk på att vara komplett eftersom det enbart i USA torde finnas nästan lika många ättlingar till Anders Olufsson som hela boken upptar.

Den här boken skulle kunna användas som lärobok i hur man presenterar släktutredningar av det här slaget. Systematiken är så väl genomtänkt att man hela tiden under läsningen har ett begrepp om var man befinner sig i släktträdet. Boken är också försedd med ett föredömligt namn- och ortregister. Dessutom finns karta över Mangskog, en viktig kvalitetshöjande detalj, som tyvärr ofta glöms bort i släktutredningar./L-G S

Greges i Tömte

K G Nerander har till föreningen överlämnat en släktutredning betitlad Greges i Tömte. Den från 1979 och gjord av FORSKNINGSGRUPPEN INOM KÖLA STÄMMA.

Greges föddes i Lässerud 1672 av föräldrarna Simon Bryntesson och Böret Olsdotter. Simon i sin tur kom från Näved, född av Brynte Regiarsson och Karin Olsdotter. Börets föräldrar hette Olof Nilsson i Lässerud och hustru Kari, dotter till Greges i Tömte. Denne tidigare Greges torde alltså ha levat i slutet av 1500-talet och ett stycke in på nästa sekel.

På 56 sidor redogöres för Greges ättlingar fram till i dag. Släkten är indelad i 10 grenar efter Greges 10 barnbarn./L-G S

Inte bara kyrkböcker, SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUNDS Årsbok 1990, har kommit ut. Den är innehållsrik och utrymmet här medger inte en heltäckande presentation. Jag väljer att bläddra och läsa "här och där" i boken och kommentera. Jag önskar att andra skriver och berättar vad just Du funnit vara läsvärt i den här och andra böcker. Att en bok anmälts en gång hindrar inte att man talar om när hittat något intressant vid ett senare tillfälle.

KARI TARKIAINEN skriver om Personhistorikerns källor i svenska riksarkivets

ämnessamlingar. Riksarkivet ordnade fram till i början av 1900-talet sina samlingar ämnesvis. Generellt gäller det, att en personhistoriker kan göra fynd lite varstans i detta bestånd, men att ingenting är direkt upplagt för sökning efter namn och person. HANS GILLINGSTAM fortsätter i samma ämne och gör i Riksarkivets samlingar Biographica och Genealogica en noggrann genomgång av innehållet i rubricerat bestånd. I Rädda gravstenen redovisar HÅKAN SKOGSJÖ vad som hittills gjorts i gravstensinventeringen. En bild, som visar hur man använt en gravsten som stöd för en byggnadsställning väcker avsky. ULF BERGGREN berättar om sin rekonstruktion av Skagershults brunna kyrkoarkiv. Min första filmrekvisition var just från Skagershult! Artikeln ger allmängiltiga råd. I Kyrkan i kartan av ALFRED ÖRBACK finns bl a en karta från 1760-talet över Borgvik. ELISABETH THORSELL ger råd i Fader okänd - vad gör jag?

Detta var blott ett litet urval ur årsboken. Det ej nämnda är ej mindre värt./BGM

Källor för soldatforskaren. Några kommenterade exempel av LARS ERICSON. Kronobergs genealogiska förening anlidade Arkivarien vid Krigsarkivet, LARS ERICSON, att hålla en kurs i hur man forskar omsoldater.

Han utarbetade ett kompendium till sina föredrag. Det är detta kompendium som nu omarbetats till en bok.

Boken är upplagd så att författaren har tagit kopia av en typisk handling, som han sedan kommenterar. Dessutom finns ett antal bilder.

Den beställes genom att sätta in kr 52:- på KGF:s postgirokonto 57 38 37-2. □

V S F : s A R K I V

SONJA PETERSSON har börjat att sortera och ordna VSF:s arkiv. Arkivet innehåller medlemsblad, brev, släktutredningar, forskarförteckningar m m. I oktober var sorteringen till stor del klar, men en hel del arbete återstår, bl a registrering av beståndet. □

MÖTESRAPPORTER

Den 29/8 var Probanden i Grums inbjuden av Säffle Hembygdsförening för att ge information om släktforskning. Judy Gustavsson, Ingrid Johansson och Anna-Lisa Granholm berättade om Probanden och om forskningserfarenheter. Dessutom medverkade Marie Esplund från Karlstads ⇒ [30]

Gamla nyheter

I Jemtlands Tidning nr 39, lördagen den 28 september 1850 stod att läsa följande:

"Den 19 från Christinehamn omtalas den första olyckan på jernvägar i Sverige. I fredags på aftonen inträffade, att en ko uppträdde på jernvägen vid östra ändan af den bro, som nedan Björklundsqvarn är anbragt öfver en djup dal. En just då ankommande jernwagn, som ej nog hastigt kunde hejdas i sin fart, släpade kon ett stycke framåt bron, men då den hunnit just mitt på densamma, bragtes den ur spåret och nedstörtade jemte kon i djupet. Kon måste ögonblickligen slaktas, wagnen bröts sönder. Den person, som styrde honom, hwilken äfwen på samma gång nedstörtade, kastades ett stycke framom wagnen och föll just i ett genom dalen upptaget dike, hwilket war till hälften fylldt med gyttja så att han ej wärre skadades, än att han sjelf kunde återgå till staden. En gosse som äfwen medföljde wagnen, hade nog sinnesnärwaro att kasta sig af före katastrofen."

I samma tidning nr 16, lördagen den 17 april 1852:

"Carlstad. Nyligen uppgafs att i Elfdalen 4 st elgar skulle hafwa blifwit tagna af wargar, och nu är det temligen säkert att dessa odjur ej warit fyr utan twåfotade samt torde finnas bland de 8 personer som wid sednaste wintering pligtfäldes för oloflig elgjagt."

D:o nr 7, lördagen den 18 februari 1854:

"Carlstad. Utdrag af ett bref från Elfdahls pastorat i Wermland, dateradt den 24 Januari:

'Wargarene hafwa under julen och i början af nya året, warit alldeles förfärligt glupska här uppe. På hemmanet Köhlberget i Ny socken inwid Malungs, hafwa de tagit lifwet af en gosse om 15 år, men flera personer kom till stället på gossens jemmerrop, så att wargarne (flera till antalet) icke hunno äta upp honom.'"

FÖR NAMNSSTATISTIK

Efter det att uppropet i förra numret angående förnamnsstatistik skrivits men innan medlemsbladet sänts ut fick vi artikeln från BIRGER ÅKERLIND om Namnskic-

ket i Norra Råda (På annan plats i bladet). Nämda artikel ger en informativ beskrivning av namngivningsprinciperna som gällde förr.

Som jämförelse till namntabellerna i Hagfors-området presenteras här utdrag ur en namnundersökning från Norrland, införd i **JIS-nytt** nr 41. Dessa förnamn är hämtade från en lista över de, som hade krav att ställa efter Ragundasjöns tömning 1796. Denna lista omfattar 295 namn, de flesta hemmansägare, boende utmed Indalsälven i Fors, Indal, Liden, Skön och Timrå. Enstaka personer med yrkena apotekare, borgmästare, greve, gästgivare, handelsman, klockare, lektor, löjtnant, prost och vice länsman förekommer.

De sju vanligaste mansnamnen är:

Jon	17,6%
Olof	16,6%
Per	13,5%
Nils	12,5%
Erik	10,2%
Mats	4,4%
Anders	3,7%

Lars ligger på 8:de plats med 2,4%; Jonas saknas helt i namnlistan.

Personerna i denna statistik torde vara födda c:a 1725 - 75. Kvinnonamnen Brita (2 st), Helena (2 st) och Inga (1 st) förekommer på 5 änkor. Det ringa antalet är allt för litet underlag för statistiska jämförelser med Birger Åkerlinds namnlista./BGM

SVAR:s UTLANING 1989

Ur SVAR:s katalog har vi hämtat 1989 års lånestatistik för Värmlands län. Ur listan för Örebro län hämtas:
Degerfors 3
Karlskoga 413

BIBLIOTEKEN

I VÄRMLAND

På sid 24-25 visas resultatet av en rundfråga till biblioteken i Värmland. Uppgifterna om en del av filialerna har kommit in sent varför bokstavsordningen inte är korrekt.⇒

Län 17	Ant. volymer
Arvika	480
Eda	5
Forshaga	118
Grums	14
Hagfors	106
Hammarö	251
Karlstad	582
Kil	213
Kristinehamn	578
Munkfors	0
Storfors	2
Sunne	92
Säffle	661
Torsby	303
Årjäng	349
SUMMA	3754

Tabell 1		Läs- app bibl		Kop- app bibl		Läs- app utlån		Fjärrlån av BFK⇒ ↓ Låneavg kr/styck			B = Böcker F = Film (rullfilm) K = Mikrokort (-fiche)	
Utlåning av Böcker, Film & Kort. Läsapp.		styck		kr/kop		styck					Anmärkningar	
Kommun		F	K	F	K	F	K	B	F	K		
Arvika		2	2					0	0	0	Porto 2:50 för besked	
Charlottenb:g		3	#			*3		0	5	0	* 15:-/vecka # finns 1991	
Filipstad		2	1					0	0	0		
Forshaga		1	1					0	0	0	Avgifter fjärrlån kommer att diskuteras	
Grums		1	1			*3		#2	#5	10	*5:-/vecka. # höjes 1991 till 3 resp 10	
Hagfors		*2	*2					0	0	0	* 1 st av vardera i Ekshärad	
Hammarö		1	1					0	0	0		
Karlstad		4	*2	2	2			0	0	0	*+ ett 20-tal på biblioteket	
Kil		2	2			*1		3	3	#3	*Ingen hyra # per blankett om 5 st	
Kristinehamn		2	1			*1		2	3	13	*Ingen hyra	
Munkfors		1	1					*	*	*	*10 kr fr o m 1991	
Storfors		1	1			*1		#5	10		*Ingen hyra # Portokostnad	
Koppom(f)		2	2			*2		0	5	0	* 15:-/vecka	
Sunne		1	1					0	0	0		
Svanskog(f)		1	1					0	0	0		
Ämotfors(f)		3	1			*3		0	5	0	* 15:-/vecka	
Säffle		1	2	2				0	0	0		
Nysäter(f)		1	1					0	0	0		
Torsby		1	1					0	0	0		
Töcksfors(f)			1					3	0	0		
Arjäng		1	1					3	0	0		
Åmål		2	2	3	3			0	0	0	3:- porto för avisering av best böcker	
Degerfors		1				*1		0	10	10	*Ingen hyra Film&kort 13:- fr o m 1991	
Karlskoga		5	5	3	3			5	15	15		
Gullspång		1	1					0	0	0	Finns på bibl i Hova (för S Råda).	

Tabell 2. TILLGÄNGLIGHET FÖR RÖRELSEHINDRADE.						L=lånedisk.B=läsrum böcker.F=filmer och apparater för läsning av d:o	
Bibliotek	L	B	F	Anmärkning		LBF⇒	
Arvika	x	x	x				
Charlottenb:g	x	x	x	Nybygge klart 1991			
Filipstad	x	x	x				
Forshaga	x						
Grums	x	x	x				
Hagfors	x	x	x				
Hammarö	x	x	-	Hiss finnes,dock ej för F			
Karlstad	x	x	x				
Kil	x	x					
Kristinehamn	x	x	x	Hiss till F			
Munkfors							
Koppom(f)	x	-	x				
Storfors							
Ämotfors(f)	x	-	x				
Sunne							
Svanskog(f)							
Sysslebäck(f)							
Säffle	-	-	-				
Torsby	-	-	-	Högt trappsteg			
Töcksfors(f)	x	x					
Arjäng	x		x				
Åmål	x	x	x				
Degerfors	x	x	x				
Karlskoga	x	x	x				
Gullspång	x	x					

BIBLIOTEKEN I VÄRMLAND

Här och på nästa sida presenteras resultatet från en undersökning av biblioteken i Värmland. Till Värmland har vi räknat även Degerfors och Karlskoga samt delar av Gullspåns betjäningssområde (Södra Råda). Dessutom har Åmål tagits med.

Biblioteken har fått en färdigtryckt blankett att fylla i och tabellerna baserar sig på deras egna uppgifter.

Tabell 1 listar beståndet av läsapparater på biblioteken, dels de för läsning på plats och dels de som är avsedda för hemlån samt priset för kopiering och priset för hemlån av böcker och film.

I tabell 2 anger "x" om lånedisk, läsrum för böcker respektive film är tillgängligt i gatuplan, via ramp eller med hiss. Tom ruta anger att man ej svarat, "-" är klart nej som svar.

Tabell 3 BESTÅND AV ARKIVALIEFILMER PÅ BIBLIOTEKEN I VÄRMLAND. Referensexemplar			
Kommun	F = mikrofilm (rullfilm). K = mikrokort(-fiche). Församlingar, härader m m		
Arvika	F: Arvika(2 förs), Bogen, Brunskog, Glava, Gunnarskog, Högerud, Mangskog, Stavnäs, Älgå. Arvika Nyheter 1895-1913.		
Eda, Charlottenberg	F: Eda, Järnskog, Köla, Skillingmark		
Filipstad	F: Alla avseende Filipstads kommun.	K: Enstaka förkomna filmer ersatta av kort. SCB avseende Filipstads kommun.	
Forshaga	F: Grava, Nedre Ullerud, Övre Ullerud.	K: Grava församling. Värmlands släktbok.	
Grums	F: Borgvik, Ed, Grums, Värmskog alla filmer utom SCB:s föd-, död-&vigsellängder. Grums m fl härader domböcker, småprotokoll 1704-1861, bouppteckningar 1719-1863 spr år	K: Kommer att köpa SCB:s födelse, död-&vigsel-längder.	
Hagfors	F: Ekshärad, Gustav Adolf, Råda, Sunnemo		
Koppom (filial t Eda)	K: Järnskog, Skillingmark		
Hammarö	F: Hammarö 1758-1895	K: Hammarö 1758-1895	
Karlstad Länsbibliotek F&K ej enbart referens. Även för hemlån.	F: Värmlands län: kyrkoarkiv, mantal, domböcker, jordeböcker, landskapshandl, rullor m m	K: Värmlands län: församlingsböcker 1900, 1910. Älvdalsarkivet, landshövd berättelser, Värmlands släktbok, värmlänningar i Jämtland.	
Kil	F: Kil, Frykerud, Boda. Kils hd domböcker	K: Fryxell: Värmland släktbok	
Kristinehamn	F: Kristinehamn, Nysund, Rudskoga, S Råda, Varum, Visnum, Visnum-Kil, Ölme kyrkoarkiv och mantal. Visnum, Ölme härader domböcker Nya Kristinehamnsposten 1884-1990 (187 st)		
Munkfors	F: Ransäter socken	K: Ransäter	
Nysäter (filial till Säffle)	Mycket välförsett med material för släkt- och bygdeforskning. (genom pastoratskyrkorådets försorg)		
Storfors	F: Kroppa, Lungsund, Bjurtjärn		
Stöllet (filial till Torsby)			
Sunne	K: Sunne, Gräsmark, Lysvik, V&Ö Ämtervik beställda.		
Svanskog (filial till Säffle)	F: Svanskog		
Ämotfors (filial t Eda)	K: Eda, Köla		
Säffle	F: Säffle-Tidningen	F: el K: De i kommunen ingående församlingarna.	K: Militära handlingar
Torsby	Ej svarat		
Töcksfors (filial t Årjäng)	F: Holmedal, Karlanda, Töcksmark, V Fågelvik, Östervallskog		
Årjäng	F: Blomskog, Holmedal, Karlanda, Silbodalen, Trankil, Töcksmark, V Fågelvik, Östervallskog. Nordmarks härad domböcker	K: Kyrkoarkiv: = film	
Ämål*	F: Sillerud, Svanskog, Ämåls kommun, Laxarby m fl P-socknar, C E F: Gillberga, Kila, Långserud, Tveta. Ämål bouppteckn. Register d:o Dalsland	K: Ämål m fl kyrkoarkiv. Fryxell: Wärmeland släktbok. Topogr reg kartor P-län. Lignell: Antikvarisk topografi öf:r Dal 1850	
SCB-rullar för P&S län			
Karlskoga	F: Karlskoga kyrko, mantal, domböcker		
Gullspång	F: S Råda		
Degerfors			

* Uppgifterna för Dalsland är koncentrerade.

Ur blad & FORUM

Släkthistoriskt FORUM, nr 4/90.

Tom Sahlén från Medelpadsarkiv frågar: Vem skall betala släktforskningen? och *Bengt-Erik Näsholm*, chef för SVAR, påstår Detta skall SVAR göra! Tyvärr är påståendet inte ett svar på frågan utan båda herrarna går i polemik mot *Håkan Skogsjö*, som ger dem båda svar, den förstnämnde med Samhället skall betala, inte forskarna och den senare med SVAR måste göra mer än så!

I ledaren skriver *Håkan Skogsjö* Alla ska ha fri och lika tillgång till de historiska källorna! Han motiverar detta påstående med att hänvisa till Tryckfrihetsförordningen.

Medlemsblad nr 10 från **GRÄNSBYGDENS SLÄKTFORSKARE**, oktober 1990.

Arkivlagen kommenteras. Man skriver visserligen Förslag till (lagen utfärdades den 7 juni av riksdagen, SFS 1990:782), artikeln är sannolikt skriven innan lagen antogs, men den detaljen saknar betydelse; artikeln är informativ och talar i ett koncentrat om vad lagen betyder för forskningen. Bladet innehåller även en liten ordlista över gamla ord.

Roland Olsson tecknar några minnesord över släkt- och hembygdsforskaren *Jan Vegelius*, som endast 49 år gammal avled den 1 september i år.

DIS VÄST, nr 3, 1990.

Arne Wallgren skriver om Numrering av anor och personnummer. Artikeln behandlar delvis även numrering av ättlingar i stamtavlor.

ANROPET, 1990:3 uppmärksammar under rubriken SKOLAN OCH SLÄKTFORSKNINGEN ett initiativ av mellanstadieläraren *Torbjörn Sjökvist* i Torsby. Där har eleverna på låg- och mellanstadiet i Holmeskolan sedan många år i "Projekt finnskogen" spårat sina rötter och kartlagt finnkulturen i nordvästra Värmland. De flesta har kommit fram till att de har finskt påbrå. Många elever har tagit med sig sina föräldrar och visat dem runt i de gamla finnbygderna.

De flesta finnhistorier om mord och slagsmål kunde avfärdas som myter och sägner - de visade sig härröra från gränsfejder mellan svenskar och norrmän. Många torsbybor pratade om sitt vallonblod - men däremot var det nästan ingen som erkände/kände till att det med största sannolikhet i stället var finskt blod de hade i sina ådror.

Från början hade Sjökvist tänkt sig projektet enbart som ett skapande arbete för eleverna, men det visade sig kunna visa till exempel problemen vid anpassningen mellan inflyttande och bofasta folkgrupper - något man kan ha nytta av i nutidens flyktings- och asylmottagande.

Projektet har spridit sig utanför skolan och omfattar nu studiecirklar, skrivarestugor, utställningar, teater samt en årlig finnskogsvecka med musik, poesi och prosa. Det är möjligt att det, i samarbete med Göteborgs universitet (Högskolan i Karlstad) och länsstyrelsen i Värmlands län, även blir ett finnskogsmuseum i anslutning till hembygdsgården i Torsby. (Vetskap 1990:17/18 och efter artikel av Thorsten Engman i Dagens Nyheter 1987 0312).

Under **FINNSKOGSFORSKNING** citeras i samma nr av **ANROPET** samma källor:

Högskolan i Karlstad har under läsåret 1989/1990 i Torsby genomfört en tio-poängskurs om finnskogen. Vid högskolan arbetar också Gabriel Bladh (054-838000) med en avhandling som skall ta upp kulturlandskapets förändringar i norra Värmland från finnarnas ankomst och fram till idag.

Även vid högskolan i Örebro anordnas kurser och från hösten 1989 har Hällefors varit Nordens centrum för utbildning om och forskning kring finnskogskulturen. En av de tilltänkta projektledarna, *Lennart Hedberg*, sade före ett tredagarssymposium i Hällefors att trots att vi har mycket forskning med lokalhistorisk anknytning så saknar vi alltså en totalbild av kolonisationsförloppet och att vi vet väldigt lite om vad det var för faktorer som egentligen fick finnarna att flytta västerut i stora skaror. Finnskogskulturen är inte någon liten gren för proffsen utan för alla som forskar lokalhistoriskt.

Högskolan i Örebro har under 1989 haft kurser i bland annat Lindesberg, Bergsjö, Hassela och på universitetet i Tammerfors.

I **AN-SIKTET** nr 3 1990 (medlemsblad för Folkare Släktforskarförening) presenterar *Georg Johansson* i Horndal sin antavla. Den innehåller bl a folk från Älgå, Glava och Högerud.

Samtliga ovanstående medlemsblad finns i vårt arkiv på **Gamla Badhuset** liksom ett stort antal medlemsblad från andra släktforskarföreningar. ⇒ **30**

ANOR SÖKES

119.

Finns det någon som vet var soldaten **Olof Olsson-Åsbom** f 1809 är född och vilka hans föräldrar var? Enl hfl i Sunne är han född i Sunne, men han finns inte med i födelseboken där. Han kyrktog Anna Jacobsdtr f 1802 i Grythyttan som sin hustru. Med henne fick han 2 söner, Carl f 1828 d ung och Olof f 9/1 1832 i Lersjöbacken, Sunne. Sonen Olof blev soldat nr 35 Olof Olsson-Sand, Norra Soneby, Sunne, min farfars far. Söker även ättlingar till konterfejaren **Olof Enberg** f 1690 d 1750 i Bråröd, Sunne. Han var gift med Catharina Björn.

Kerstin Sand

Västra Vintergatan 43

703 44 ÖREBRO

Tfn: 019 - 14 45 37

120. Jag söker födelsesocken för:

Olof Stenquist f 1756 i Närke, d 1820. Flyttat t Långserud.

Ulla Larsson

Mellerud 2231

660 52 EDSVALLA

121.

Föräldrar, födelseort och födelsedatum för **Anders Svensson**, som omkom genom drunkning den 1 maj 1790. Han var då bosatt i Krubbenäs i Svanskog dit han kom i samband med sitt giftermål med pigan Lena Andersdtr den 27 dec 1769. Enligt vigsellängden kom han från Backa i Vårvik, f 173?.

Lena Andersdtr föddes i Krubbenäs den 1/9 1749 och dog i Söpplanda, Blomskog omhändertagen av sin dotter Maria Andersdtr f 25/7 1777 och Marias make kyrkorådet Nils Zacrisson. I sitt första äktenskap var Maria gift med Börje Nilsson i Gunnebyn i Vårvik. Lena Andersdtr dog den 10/8 1829.

Anders Svensson hade en syster, **Anna Svensdtr**, enligt husförhörslängderna född i Vårvik 1748. Anna är huspiga hos sin svägerska Lena och följer genom ytterligare två äktenskap. De bor i Gårdsnäs och Söpplanda i Blomskog under Lenas andra äktenskap och i Liden och Wammerviken i Vårvik under det tredje. Anna

Svensdtr dör i Wammerviken 1825.

Vilka var Anders och Annas föräldrar?

Berit Ulrikson

Torget 3

563 00 GRÄNNA

122. Etterlyser opplysninger om:

Torparsonen **Johan Alfred Svensson**, f 6/9 1864 i Karlanda församling i Värmlands län. Hans foreldre: **Per August Svensson** och hustru **Maria Katarina Svensson**.

Han fikk attest av Karlanda pastorsexp 5/1 1906 v/Eriksson om at det ikke var noe til hinder for å inngå ekteskap.

Det har ikke vaert mulig å finne Johan Alfred Svensson som døpt i Karlanda.

Han giftet seg i Asak kirke, Berg, Østfold 11/2 1906 med Albertina Johan-nesdtr, f 21/6 1876 i Kvarnviken S Ärtemark sn, Dalsland.

Det ønskes opplysninger om Johan Alfred Svensson, hans foreldres data, samt om han hadde søsken m m.

Henry N Nilsen

Saturnveien 59

N-1700 SARPSBORG

Tfn 00947 - (0)9 14 92 24

123. Jag söker kontakt med någon som forskar på följande:

Min FFF: **Andreas Ericsson** f 1852-06-14 i Fröbohl, Elgå församling.

FFFF: skolläraren **Per Eriksson** f 1813-05-07 Glasnäs, Elgå. FFFM: **Britta Jansdtr** f 1818-09-30 Gränsjön Sättra, Elgå.

FFFF F: **Erik Efvansson Kling** f 1788-06-15 Bjern, Carlanda. FFFF M: **Kjerstin Pärsdtr** f 1786-04-24 Glasnäs, Älgå.

FFFF F: **Jan Jansson** f 1779-04-05 Gränsjön Älgå. FFFM M: **Ingeborg Andersdtr** f 1776-02-17 Gjörtsbyn, Älgå.

FFFF FF: **Efven Johansson** f 1754 Knutsby?

FFFF FM: **Ingeborg Persdtr** f 1762 Bjern.

FFFF MF: **Per Isaksson** f 1743 Mörtlös, Carlanda. FFFF MM: **Karin Persdtr** f 1755.

FFFF FF: **Jan Jansson**. FFFM FM: **Lisbet Nilsdtr**.

FFFF MF: **Jonas Ericksson**. FFFM MM: **Marit Simonsdtr**.

FFFF MFF: **Isak Jönsson**. FFFF MFM: **Maria Andersdtr**.

Kim Weddmark

Lilla Karlagatan 40 A

416 60 GÖTEBORG

Tfn:

bst 031-19 60 65

arb 031-51 32 50

Önskas köpa

1 videolog.

Sonja Danielsson, tfn 0532 - 152 43.

== 1990 ==

N Y A M E D L E M M A R

== 1990 ==

JOHANSSON MARIANNE	Avda de San Luis,93-14H	E-28033	MADRID Spanien
ARRO LENA	P1 9135	685 00	TORSBY
BERG VALTER	P1 7273	683 00	HAGFORS
FROHM KJELL	Dalbackagatan 6	654 69	KARLSTAD
MÖLLERUD LISA	Tjäderstigen 24	654 68	KARLSTAD
STAGNER OLLE	Gitarrgatan 47	654 73	KARLSTAD
OLSSON ANNE-CHARLOTTE	Yrkesvägen 64	141 43	HUDDINGE
GUSTAVSSON KURT	Nygatan 10	664 02	SLOTTSBRON
OLSSON LARS-ERIK	Rundvägen 6	890 14	KÖPMANHOLMEN
REIMEGÅRD TAGE	Hospitalgatan 4A	211 33	MALMÖ
KÄLLVIK CONNY	Riddaregatan 10A	461 34	TROLLHÄTTAN
JÖNSSON BIRGITTA	P1 6255	685 00	TORSBY
JUTEUS SVEN	Västra Gatan 54	442 31	KUNGÄLV
BENGTSSON ULLA	Pianovägen 3	542 00	MARIESTAD
DANIELSSON SONJA	Hjältegratan 14	662 00	ÅMÅL
ERIKSSON OWE	Annebergsgatan 40	667 00	FORSHAGA
GRANHOLM ANNA-LISA	Ljunggatan 39C	664 00	GRUMS
FRANZÉN KARIN	Hajet, Stömne	671 95	KLÄSSBOL
JOHANSSON SÖREN	Sannagatan 48M	681 00	KRISTINEHAMN
MOLANDER INEZ	Ledetvägen 26	440 42	ALAFORS
NILSSON GUN	Döbelnsgatan 17	653 42	KARLSTAD
SEGERMYR MARGIT	Lövedsstigen 3	654 68	KARLSTAD
LÖFGREN MAJ	Nansensgatan 25	417 19	GÖTEBORG
FRISK ANDERS	Kärne 6717	655 90	KARLSTAD
EDANIUS ULLA	Hus 353	430 84	STYRSÖ
ERIKSSON INGRID	Valnäs 4077	661 00	SÄFFLE
SÖNNERSKOG INGA	Björnmossavägen 3	664 00	GRUMS
AXELSSON ÅKE	Industrigatan 12G	661 00	SÄFFLE
ÅMÅLS STADSBIOTEK	Box 62	662 00	ÅMÅL
BJÖRKSTRÖM MAJA-LISA	Björkenäs 407	680 51	STÖLLET
ANDERSSON GUNNVI	Gamla Vägen 101	664 00	GRUMS
SVENSSON RICHARD	Myrgatan 3	661 00	SÄFFLE
ESPLUND MARIE	Tornfalksgatan 11	703 49	ÖREBRO
LUNDGREN INGER	Stansaregatan 3	582 66	LINKÖPING
MARTINSSON ANN MARIE	Framnäsgatan 10	573 39	TRANÅS
NILSSON CARL-JOHAN	Nygatan 2	664 02	SLOTTSBRON
ERIKSSON KARL-ERIK	P1 6660	655 90	KARLSTAD
GIHL AXEL	Leifs väg 26	237 00	BJÄRRRED
BERGGREN ROY	Bråddgatan 35	602 20	NORRKÖPING
LARSEN TOM	Bjerregårdsgatan 51	N-0172	OSLO 1 Norge
LINDGREN INGRID	Box 111	662 00	ÅMÅL
JANZON BOO	Finkvägen 5	671 33	ARVIKA
ÖSTMAN ARNE	Ålgrytevägen 250	127 31	SKÄRHOLMEN
LÖWGREN ARNE	Dr Widerströms gata 76	126 66	HÄGERSTEN
SJÖBERG JEANETTE	Box 9106	650 09	KARLSTAD
LINDQVIST LENNART	Lejdarevägen 13	865 00	ALNÖ
CALISSENDORFF DORIS	Årstavägen 123	120 71	JOHANNESHÖV
KARLBERG ANNETTE	Ikorrboten 3036	771 92	LUDVIKA
AURELIUSSON ANDERS	Björtporp 8212	691 93	KARLSKOGA
ANÉR GUN	Källgatan 18B	671 30	ARVIKA

***** VI HÄLSAR DE NYA MEDLEMMARNA VÄLKOMNA *****

Rättelse av rättelse i nr 1990:3. Rätt namn och adress är:			
DALHAMMAR ULLA	Södertäljevägen 1B	645 32	STRÄNGNÄS
Ny postadress:			
LARSSON ANITA	Granbäck 1215	660 30	VÄRML NYSÄTER
GUSTAVSSON GUSTAV	Bolagshagen 5c	738 50	NORBERG
Ytterligare en ny medlem:			
AXELSSON ANITA	Dufvåsvägen 60	664 02	SLOTTSBRON

Välkommen!

Ö P P E T H U S

LÖRDAGEN DEN 8 DECEMBER

KL 11.00 - 15.00

PÅ GAMLA BADHUSET I KARLSTAD

I SAMBAND MED VÄRMLANDSARKIVS

10 - Å R S - J U B I L E U M

VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING DELTAR MED

- o Rådgivning om släktforskning till nybörjare - hur man börjar och hur man gör.
- o Hjälp med läsning av gammal skrivstil.
- o Övrig rådgivning och hjälp med problemlösning (i den mån vi kan).
- o Presentation av föreningens arkiv (egna och andra föreningars medlemsblad, släktutredningar, vigselregister m m).
- o Utställning av släktforskningslitteratur.
- o Visning av hjälpmedel (mikrofilmläsare, fiche, antavlor).
- o Hur man kan använda Värmlandsarkiv i släktforskningen.
- o Datorns användning i släktforskningen.

V Ä L K O M N A

TA MED DIG INTRESSERADE VÄNNER OCH BEKANTA.

*	*
*	*
* Bli stödjande medlem i	*
* SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND	*
*	*
* En stödjande medlem får	*
*	*
* o Släkthistoriskt FORUM (6 nr 1990)	*
* o Svenska Antavlor (2 nr 1990)	*
* o Årsboken till specialpris	*
* o Rabatt vid köp från förbundet	*
* o Rätt att sätta in radannonser gratis i Släkthistoriskt	*
*	* FORUM
* o Rätt att vara med vid riksstämman	*
*	*
* Ansökan om medlemsskap sänds till	*
* Sveriges Släktforskarförbund	*
* Box 15222	*
* 161 15 BROMMA	*
*	*

Medlemsbladet utkommer 4 ggr/år

=== ADRESSER ===

Medlemskap

Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
667 00 FORSHAGA

Medlemsbladet

Bernhard Granholm
Ljunggatan 39C
664 00 GRUMS

Claes-projektet

Anders Höglund
Lisas höjd 5
681 00 KRISTINEHAMN

Postgiro: 46 96 60-5

MANUSSTOPP 1991

Nummer	Datum
1991:1	1991-02-01
1991:2	1991-05-02
1991:3	1991-08-08
1991:4	1991-11-08

=== NÄSTA NUMMER ===

MANUSSTOPP: 1991-02-01

Preliminärt innehåll.

(Med reservation för ändringar)

- * Antavlor
- * Forskarprofilen
- * Kommunarkiv
- * Svenska språket
- * Årsmötet
- * Vårens program

PRELIMINÄRT VARPROGRAM

- o Kartans betydelse för släktforskaren
- o Besök på Lantmäteriet
- o Anbytarträff Nordmarks härad
- o Soldatforskning

HÖSTPLANERING

27-29/9 Riksmöte i OSKARSHAMN

Frågor

Vad gjorde en täljkarl? frågor
Mechtild Sääv
Färjestadsvägen 71A
654 65 KARLSTAD

27 ⇒ ANOR SÖKES

124. Jag söker fader till:
Nämndemannen **Olof Persson** f (enligt flera hfl) 1/12 1744 i Ölserud, d 29/7 1823 i Norra Grimbråten ibm. Han hade bl a en syster **Ingeborg** f 21/11 1747 i Ölserud, g m Måns Torstensson boende i N Grimbråten. OP kan även ha ytterligare två systrar - **Katharina** och **Maria** - samt brodern **Anders**. OP var gift tre ggr: 1o 4/12 1774 står: drängen Olof Pehrsson vigdes i Norra Grimbråte med änkan Maria Andersdtr f 1746 i samma gård; 2o Sara Persdtr f 1756; 3o Anna Andersdtr f 1762. Födelsebok för bl a 1744 saknas. Ytterligare en Olof Persson fanns i Ölserud vid mitten av 1700-talet men denne var född 1758. (OP är min farfars farfar)
Hugo Almqvist
Torsgatan 2
753 15 UPPSALA

ARBETSVANDRANDE VÄRMLÄNNINGAR

Ref: EFTERLYSNING av arbetsvandrare ... (NFV 1990:3, sid 21).

Kjell Eriksson skriver:

Vi har fått ett brev från Christer Kalin i Östersund, som också förklarat sig villig att medverka en kväll vid vår studiegrupp.

Gruppen har även så smått börjat planera en studieresa till vissa värmländska socknar.

Med vänliga hälsningar

Kjell Eriksson

26 ⇒ Ur blad & FORUM

STRÖDDA ANNOTATIONER: Örebro släktforskare har från USA köpt in 1989 års upplaga av mormonernas IGI för hela Sverige. Dessa mikrokort är uppdelade länsvis och innehåller alfabetiska personregister över födslar och vigslar. Register finns både på förnamn och efternamn. Mikrokorten för Sverige omfattar ca 400 kort, varje kort innehåller ungefär 20 000 namn. Även ortregisterkort (1990 års upplaga) för hela Sverige har köpts in. På dessa redovisas församlingsvis: mikrofilm, arkivmaterial, litteratur och gjorda excerperingar.

22 ⇒ MÖTESRAPPORTER

Kommunarkiv med information om arkiv.
Hembygdsföreningen återgäldade besöket vid Probandens möte den 24/9. **Gunnar Jonsson** berättade om gårdsinventering i Kila och om datorregistrering. Han visade några av sina skrifter om Kila.